

*Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών σπουδών στην
Οικονομική Επιστήμη*

*Ανάπτυξη και ανάλυση των σχέσεων
τράπεζας και μεγάλων πελατών*

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια : Κροντηρά Μαρία 13/09

Επιβλέπων Καθηγητής : Βαρελάς Ερωτόκριτος

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος.....	2
2. Θεωρητικό μοντέλο	3
3. Διαβάθμιση των επιχειρήσεων και υπολογισμός του πιστωτικού τους κινδύνου	10
4. Χορήγηση δανείων από τις τράπεζες στους μεγάλους πελάτες.....	17
4.1. Προϊόντα βραχυπρόθεσμων δανείων	17
4.2. Προϊόντα μεσομακροπρόθεσμων δανείων.....	21
5. Χρηματοδοτικό πρόγραμμα για μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕΠ).....	26
6. Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε. και οι δράσεις της σε συνεργασία με τις τράπεζες.....	30
6.1. Κεφάλαια κίνησης με την εγγύηση και την επιδότηση της Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε.....	31
6.2. Εγγύηση δανείων για νεοσύστατες επιχειρήσεις	33
7. Νέα επιχειρηματικότητα	34
8. Παροχές των τραπεζών προς τους μεγάλους πελάτες	37
8.1. Web Banking.....	37
8.2. Ασφαλιστικά προϊόντα.....	41
8.3. Λοιπές παροχές της τράπεζας	42
9. Η σχέση τραπεζών και μεγάλων πελατών την περίοδο της κρίσης.....	44
9.1. Ο αγώνας των τραπεζών στον τομέα των δανείων και των λοιπών παροχών	44
9.2. Οι καταθέσεις και τα ομόλογα στη μάχη των τραπεζών	48
10. Επίλογος – Συμπεράσματα	52
11. Βιβλιογραφία	54

1. Πρόλογος

Οι εμπορικές τράπεζες αποτελούν τα σημαντικότερα χρηματοδοτικά ιδρύματα, καθώς κυριαρχούν στο χρηματοδοτικό σύστημα κάθε χώρας και ιδιαίτερα μιας αναπτυσσόμενης χώρας. Διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομία της χώρας αφού επιδρούν τόσο στην εξέλιξη των νομισματικών της μεγεθών όσο και στην αναπτυξιακή της διαδικασία ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες όπου αποτελούν συχνά το μοναδικό μηχανισμό συγκέντρωσης αποταμιευτικών πόρων και διανομής τους στις ελλειμματικές μονάδες.

Στην παρούσα εργασία θα εξεταστεί η αποτελεσματικότητα των τραπεζών όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο συναναστρέφονται ένα πολύ σημαντικό τμήμα της πελατείας τους, τους μεγάλους πελάτες. Όταν μιλάμε για μεγάλους πελάτες αναφερόμαστε σε επιχειρήσεις των οποίων τα οικονομικά στοιχεία δεν ξεπερνούν τα δεκατρία εκατομμύρια ευρώ, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις μιας και αυτές αποτελούν την συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων στη χώρα μας.

Θα ξεκινήσουμε αναφέροντας ένα θεωρητικό μοντέλο πάνω στο οποίο στηρίζονται τα δάνεια προς τους μεγάλους πελάτες καθώς και οι καταθέσεις αυτών. Στη συνέχεια θα αναλύσουμε τον τρόπο με τον οποίο υπολογίζεται ο πιστωτικός κίνδυνος κάθε πελάτη βάσει του οποίου χορηγούνται διάφορα είδη δανείων που παρουσιάζονται παρακάτω. Ακολουθεί η ανάλυση του ρόλου διάφορων οργανισμών όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η παρουσίαση διάφορων παροχών προς τους μεγάλους πελάτες καθώς και η σχέση που διαμορφώνεται μεταξύ αυτών και των τραπεζών την περίοδο κρίσης που διανύουμε.

2. Θεωρητικό μοντέλο

Ας υποθέσουμε ότι υπάρχουν δύο τράπεζες, η τράπεζα Α και η τράπεζα Β. Και οι δύο τράπεζες λειτουργούν σε μια αγορά χορήγησης δανείων αλλά παράλληλα και σε μια αγορά καταθέσεων. Η διαφορά ανάμεσα στον όγκο των δανείων L_i και στον όγκο των καταθέσεων D_i της τράπεζας μπορεί να δανειστεί από ή προς την τράπεζα (ανάλογα με το αν η διαφορά είναι θετική ή αρνητική) σε μια διατραπεζική αγορά. Θεωρούμε το επιτόκιο στην αγορά των δανείων και στην αγορά των καταθέσεων r_L και r_D αντίστοιχα. Η αντίστροφη συνάρτηση ζήτησης για τα δάνεια δίνεται από τη σχέση $r_L(L), L := L_i + L_j$, με την παράγωγο του επιτοκίου ως προς τη ζήτηση να είναι αρνητική $r'_L(L) < 0$, και η αντίστροφη συνάρτηση προσφοράς καταθέσεων δίνεται από τη σχέση $r_D(D), D := D_i + D_j$, με την παράγωγο του επιτοκίου ως προς την προσφορά να είναι θετική $r'_D(D) > 0$. Το κόστος διαχείρισης του συνόλου L των δανείων και του συνόλου D των καταθέσεων δίνεται από τη συνάρτηση κόστους $C(D_i, L_i)$. Θεωρούμε ότι r είναι ένα εξωγενές επιτόκιο της διατραπεζικής αγοράς και $a(0 < a < 1)$ ένα εξωγενές μέρος των καταθέσεων που απαιτείται ως ένα είδος παρακράτησης από την κυβέρνηση ή την κεντρική τράπεζα.

Η συνάρτηση κέρδους της τράπεζας i δίνεται από τη σχέση :

$$\pi(L_i, D_i) = r_L(L)L_i + rM_i - r_D(D)D_i - C(D_i, L_i), i = A, B(1)$$

όπου M_i η καθαρή θέση της τράπεζας i στην διατραπεζική αγορά και η

$$\text{οποία δίνεται από τη σχέση : } M_i = (1 - a)D_i - L_i, i = A, B(2)$$

Επίσης, καθορίζουμε μια συνάρτηση κόστους μη-γραμμική που δίνεται από τη σχέση : $C(L_i, D_i) = \theta(D_i)L_i + \varphi D_i, i = A, B(3)$

όπου $\varphi > 0$ είναι το σταθερό ανά μονάδα κόστος των καταθέσεων και $\theta(D_i) > 0$ το οριακό κόστος των δανείων. Θεωρούμε ότι η ίδια τεχνολογία είναι διαθέσιμη και στις δύο τράπεζες και ότι η συνάρτηση κόστους είναι συνεχής και διαφορίσιμη. Πρέπει να σημειώσουμε ότι το πρόσημο της παραγώγου $\partial C / \partial L_i \partial D_i$ εξαρτάται από το πρόσημο της παραγώγου $\theta'(D_i)$. Η οικονομική ερμηνεία του τύπου $\partial C / \partial L_i \partial D_i$ σχετίζεται άμεσα με την ιδέα των οικονομιών πεδίου. Όταν ισχύει ότι $\partial C / \partial L_i \partial D_i < 0$ ($\theta'(\cdot) < 0$) υπάρχουν οικονομίες πεδίου. Αυτό σημαίνει ότι μία τράπεζα η οποία προσφέρει δάνεια και ταυτόχρονα ασχολείται και με τις καταθέσεις είναι πολύ πιο αποδοτική από δύο ξεχωριστές οντότητες οι οποίες ειδικεύονται σε ένα από τα δύο. Όταν ισχύει ότι $\partial C / \partial L_i \partial D_i > 0$ ($\theta'(\cdot) > 0$) οι δύο ξεχωριστές οντότητες είναι περισσότερο αποδοτικές. Τέλος, όταν η παράγωγος ισούται με το μηδέν τότε δεν υπάρχουν οικονομίες πεδίου. Σε αυτά που ακολουθούν θα επικεντρωθούμε στην περίπτωση που $\theta''(\cdot) = 0$ και για τα επιτόκια ισχύει ότι είναι γραμμικές συναρτήσεις $r_L = \alpha - bL$, $r_D = \beta + \gamma D$ όπου α, b, β και $\gamma > 0$.

Ύστερα από όλες αυτές τις υποθέσεις η εξίσωση (1) μπορεί να ξαναγραφτεί με τον παρακάτω τρόπο :

$$\pi_i(L_i, D_i) = [a - b(L_i + L_j) - r - \theta(D_i)]L_i + [r(1 - \alpha) - \beta - \gamma(D_i + D_j) - \varphi]D_i \quad (4)$$

Το παίγνιο είναι το εξής : Στο πρώτο στάδιο και οι δύο τράπεζες επιλέγουν ταυτόχρονα με την άλλη το μέγεθος των καταθέσεων. Στη συνέχεια και οι δύο, πάλι ταυτόχρονα, επιλέγουν το μέγεθος των δανείων (δεύτερο στάδιο). Παρ' όλα αυτά κάθε τράπεζα κάνει χρήση μιας συγκεκριμένης ακολουθίας επιλογής προβλήματος. Θεωρούμε ότι στο δεύτερο στάδιο υπάρχει μια καλά ορισμένη ισορροπία Nash. Από αυτό το σημείο υιοθετούμε την άποψη ότι η ισορροπία δεν είναι απλή Nash αλλά Subgame perfect nash ισορροπία. Για τη λύση του παιγνίου κάνουμε χρήση της διαδικασίας που ονομάζεται αντίστροφη επαγωγή (backward induction). Ξεκινάμε να αναλύουμε το

δεύτερο στάδιο του παιγνίου ανάμεσα στις τράπεζες. Κάθε τράπεζα επιλέγει τα δάνεια L_i προκειμένου να μεγιστοποιήσει το κέρδος π_i στην εξίσωση (4). Οι συνθήκες πρώτης τάξης (FOCs) είναι :

$$\frac{d\pi_A}{dL_A} = a - 2bL_A - bL_B - r - \theta(D_A) = 0(5)$$

$$\frac{d\pi_B}{dL_B} = a - 2bL_B - bL_A - r - \theta(D_B) = 0(6)$$

Οι συνθήκες δεύτερης τάξης ικανοποιούνται και αυτές. Συνδυάζοντας τις εξισώσεις (5) και (6) υπολογίζουμε το μέγεθος των δανείων για τις δύο τράπεζες στην ισορροπία στο δεύτερο στάδιο του παιγνίου :

$$L_A = \frac{a - 2\theta(D_A) + \theta(D_B) - r}{3b} (7)$$

$$L_B = \frac{a - 2\theta(D_B) + \theta(D_A) - r}{3b} (8)$$

Από τις εξισώσεις (7) και (8) μπορεί κάποιος εύκολα να επιβεβαιώσει το στρατηγικό αποτέλεσμα των καταθέσεων D_i και D_j καθώς και των παραμέτρων a και r στα δάνεια των τραπεζών .

$$\frac{dL_i}{dD_i} = \frac{-2\theta'(D_i)}{3b} (9)$$

$$\frac{dL_i}{dD_j} = \frac{\theta'(D_j)}{3b}$$

$$\frac{dL_i}{da} = 0(10)$$

$$\frac{dL_i}{dr} = -\frac{1}{3b}$$

Φαίνεται ότι το πώς επηρεάζουν οι καταθέσεις εξαρτάται από το πρόσημο του της παραγώγου $\theta'(\cdot)$. Στην περίπτωση που έχουμε οικονομίες πεδίου, δηλαδή $\theta'(\cdot) < 0$ είναι $\frac{dL_i}{dD_i} > 0, \frac{dL_i}{dD_j} < 0$. Στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή $\theta'(\cdot) > 0$ ισχύει ότι $\frac{dL_i}{dD_i} < 0, \frac{dL_i}{dD_j} > 0$.

Τώρα ας δούμε το πρώτο στάδιο του παιχνιδιού. Βάζοντας τις εξισώσεις (7) και (8) μέσα στην εξίσωση (4) μπορούμε να ξαναγράψουμε τη συνάρτηση κέρδους της κάθε τράπεζας σε όρους των καταθέσεων :

$$\pi_i(D_i, D_j) = \frac{1}{b} \left[\frac{a + \theta(D_j) - 2\theta(D_i) - r}{3} \right]^2 + [r(1-a) - \beta - \gamma(D_i + D_j) - \varphi] D_i \quad (11)$$

όπου $i, j = A, B, i \neq j$ και από την οποία προκύπτουν οι παρακάτω συνθήκες πρώτης τάξης :

$$\frac{d\pi_A}{dD_A} = -\frac{4}{3b} \left(\frac{a + \theta(D_B) - 2\theta(D_A) - r}{3} \right) \theta'(D_A) - 2\gamma D_B + r(1-a) - \beta - \varphi = 0 \quad (12)$$

$$\frac{d\pi_B}{dD_B} = -\frac{4}{3b} \left(\frac{a + \theta(D_A) - 2\theta(D_B) - r}{3} \right) \theta'(D_B) - 2\gamma D_A + r(1-a) - \beta - \varphi = 0 \quad (13)$$

Οι συνθήκες δεύτερης τάξης απαιτούν να ισχύει

$$\frac{8(\theta'(D_i))^2}{9b} - 2\gamma < 0, \forall i, i = A, B$$

Η εξίσωση (12) μας δίνει τη συνάρτηση καλύτερης αντίδρασης της τράπεζας A ως προς τις καταθέσεις $BR_A(D_B)$ (αντίστοιχα και η εξίσωση (13) για την τράπεζα B). Κάποιος θα μπορούσε να πει ότι αυτές οι συνθήκες μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι έχουμε δυοπώλιο Cournot. Σε αυτά που ακολουθούν κάνουμε κάποιες υποθέσεις για τη σταθερότητα της ισορροπίας.

Υπόθεση 1: $|BR'_i(D_j)| = |BR'_j(D_i)| < 1, i = A, B, i \neq j$

Ύστερα από την υπόθεση 1 και συνδυάζοντας τις εξισώσεις (12) και (13) μπορούμε να υπολογίσουμε το μέγεθος των καταθέσεων για κάθε τράπεζα στην ισορροπία, το οποίο είναι μια συνάρτηση των παραμέτρων a και r :

$$D_i^* = D_i^*(r, a), i = A, B \quad (14)$$

Τοποθετώντας την εξίσωση (14) στην εξίσωση (7) μπορούμε να υπολογίσουμε και το μέγεθος των δανείων για κάθε τράπεζα στη subgame perfect nash ισορροπία: $L_i^* = L_i^*(r, a, D_i^*(r, a), D_j^*(r, a)), i, j = A, B, i \neq j \quad (15)$

Τώρα θα δούμε τι επίδραση έχει μια αλλαγή στο επιτόκιο της διατραπεζικής αγοράς επάνω στις ποσότητες ισορροπίας που υπολογίσαμε παραπάνω καθώς και στα επιτόκια των δύο τραπεζών μας. Μεολκό διαφορικό των εξισώσεων (12) και (13) ως προς τις μεταβλητές a και r έχουμε:

$$\begin{bmatrix} \frac{8\theta'(D_A)^2}{9b} - 2\gamma & \frac{4\theta'(D_A)\theta'(D_B)}{9b} - \gamma \\ \frac{4\theta'(D_A)\theta'(D_B)}{9b} - \gamma & \frac{8\theta'(D_B)^2}{9b} - 2\gamma \end{bmatrix} \begin{bmatrix} dD_A^* \\ dD_B^* \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} rda - \frac{(9b(1-a) + 4\theta'(D_A))}{9b} dr \\ rda - \frac{(9b(1-a) + 4\theta'(D_B))}{9b} dr \end{bmatrix} \quad (16)$$

Το πρόσημο της μήτρας \ddot{A} είναι θετικό κάτω από την υπόθεση 1.

Λύνοντας την εξίσωση (16) ως προς $\frac{dD_i^*}{dr}$ έχουμε:

$$\frac{dD_i^*}{dr} = -\frac{1}{9b\Delta} \left\{ \frac{[9b(1-a) + 4\theta'(D_i)][8\theta'(D_j)^2 - 18b\gamma]}{9b} + \frac{[9b(1-a) + 4\theta'(D_j)][8\theta'(D_i)\theta'(D_j) - 9b\gamma]}{9b} \right\} \quad (17)$$

Στη συμμετρική περίπτωση όπου $D_s = D_i = D_j$ η εξίσωση (17) γίνεται ως

$$\text{εξής: } \frac{dD_s^*}{dr} = \frac{dD_i^*}{dr} = \frac{dD_j^*}{dr} = -\frac{1}{9b\Delta} \left\{ \frac{[9b(1-a) + 4\theta'(D_s)][12\theta'(D_s)^2 - 27b\gamma]}{9b} \right\} \quad (18)$$

Με την υπόθεση 1 γνωρίζουμε ότι $\{12[\theta'(D_s)]^2 - 9b\gamma\} / 9b < 0$.

Έτσι το πρόσημο του ∂D_s^* συμφωνεί με το πρόσημο της παράστασης $[9b(1-a) + 4\theta'(D_s)]$. Ο πρώτος όρος μας δείχνει το όφελος μιας αύξησης της οριακής προσόδου που προκύπτει από μια αύξηση του επιτοκίου στην διατραπεζική αγορά. Ο δεύτερος όρος αντανακλά το αποτέλεσμα των οικονομιών πεδίου, το οποίο είναι θετικό όταν $\theta'(\cdot) > 0$ και αρνητικό όταν ισχύει το αντίθετο. Αν $\theta'(\cdot) \geq 0$ το πρόσημο της παράστασης $[9b(1-a) + 4\theta'(D_s)]$ είναι πάντα θετικό. Οι Freixas και Rochet έλαβαν υπόψη τους την περίπτωση που $\theta'(\cdot) = 0$. Σ' αυτή την απλή περίπτωση το πρόσημο της παραγώγου είναι πάντα θετικό. Έτσι μια αύξηση του οδηγεί σε αύξηση του μεγέθους των καταθέσεων και παράλληλα αύξηση των επιτοκίων των δύο τραπεζών. Στην περίπτωση που $\theta'(\cdot) < 0$ το πρόσημο της παράστασης $[9b(1-a) + 4\theta'(D_s)]$ είναι μπερδεμένο και εξαρτάται και από άλλους παράγοντες.

Θέση 1 : Οικονομίες πεδίου: (i) Όταν $\theta'(\cdot) \geq 0$ τότε $\frac{dr_D^*}{dr} > 0$, (ii) Όταν

$\theta'(\cdot) < 0$ και $|\theta'(\cdot)| < [9b(1-a)]/4$ τότε $\frac{dr_D^*}{dr} > 0$, (iii) Όταν $\theta'(\cdot) < 0$

και $|\theta'(\cdot)| > [9b(1-a)]/4$ τότε $\frac{dr_D^*}{dr} < 0$.

Η οικονομική ερμηνεία που κρύβεται πίσω από τη θέση 1 είναι η παρακάτω. Στην περίπτωση που ισχύουν τα (i) και (ii) (αντίθετα όταν ισχύει η περίπτωση (iii)) μια αύξηση του r προκαλεί μια εξωτερική μετατόπιση της καμπύλης

αντίδρασης της κάθε τράπεζας ως προς τις καταθέσεις. Κατά συνέπεια αυξάνεται το μέγεθος των καταθέσεων και των επιτοκίων των τραπεζών.

Από την εξίσωση (15) η επίδραση του r στο μέγεθος των δανείων L_i^* ($i = A, B$) είναι η παρακάτω :

$$\frac{dL_i^*}{dr} = \frac{\partial L_i^*}{\partial r} + \frac{\partial L_i^*}{\partial D_i} \frac{\partial D_i}{\partial r} + \frac{\partial L_i^*}{\partial D_j} \frac{\partial D_j}{\partial r} = -\frac{1}{3b} - \frac{2\theta'(D_i)}{3b} \frac{\partial D_i^*}{\partial r} + \frac{\theta'(D_j)}{3b} \frac{\partial D_j^*}{\partial r} \quad (19)$$

όπου η δεύτερη ισότητα προέκυψε από τις εξισώσεις (9) και (10). Για τη συμμετρική περίπτωση όπου $D_s = D_i = D_j$ η εξίσωση (19) μπορεί να ξαναγραφτεί με τη βοήθεια της εξίσωσης (18) ως εξής :

$$\frac{dL_s^*}{dr} = \frac{dL_i^*}{dr} = \frac{dL_j^*}{dr} = -\frac{1}{3b} - \frac{\theta'(D_s)}{3b} \frac{dD_s^*}{dr} \quad (20)$$

Ο πρώτος όρος στο αριστερό μέρος της εξίσωσης (20) αντανακλά το άμεσο αποτέλεσμα της αύξησης του r . Αυτό το αποτέλεσμα είναι πάντα αρνητικό γιατί μια αύξηση στο επιτόκιο της διατραπεζικής αγοράς σημαίνει μια αύξηση στο κόστος ευκαιρίας των δανείων. Από την άλλη πλευρά υπάρχει πάντα και το έμμεσο αποτέλεσμα (στρατηγικό αποτέλεσμα) από τη μεταβολή των καταθέσεων. Οι Freixas και Rochet έλαβαν υπόψη τους της περίπτωση που και οι δύο τράπεζες αποφασίζουν για το μέγεθος τόσο των δανείων όσο και των καταθέσεων ταυτόχρονα και άρα δεν υπάρχουν οικονομίες πεδίου $\theta'(\cdot) = 0$. Σ' αυτή την απλή περίπτωση, το στρατηγικό αποτέλεσμα δεν υπάρχει στην εξίσωση (20) και συνεπώς το πρόσημο εξαρτάται μόνο από το άμεσο αποτέλεσμα. Έτσι, μια αύξηση του r πάντα οδηγεί σε μείωση του όγκου των δανείων και αύξηση των επιμέρους επιτοκίων. Παρόλα αυτά αν κάθε τράπεζα αποφασίσει για το μέγεθος των δανείων και των καταθέσεων με τη σειρά τότε οι οικονομίες πεδίου υπάρχουν και το πρόσημο της

παραγώγου $\frac{dL_s^*}{dr}$ εξαρτάται και από τα δύο αποτελέσματα, γεγονός που

το καθιστά περισσότερο πολύπλοκο στον υπολογισμό

3. Διαβάθμιση των επιχειρήσεων και υπολογισμός του πιστωτικού τους κινδύνου

Η αξιολόγηση των επιχειρήσεων στηρίζεται σε ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια, τα οποία εξεταζόμενα σε διαχρονική βάση και συγκρινόμενα με τα αντίστοιχα του κλάδου προσδιορίζουν το επίπεδο βιωσιμότητας και πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης. Τα στοιχεία που απαιτούνται για τον προσδιορισμό της τελικής βαθμολογίας του πελάτη προκύπτουν από έγγραφα της εταιρίας, φορολογικών και ασφαλιστικών αρχών, τραπεζών, κλαδικών συνδέσμων επιχειρήσεων και εργαζομένων, καθώς επίσης και από δημοσιεύματα, άρθρα, επισκέψεις, συζητήσεις και λοιπές αξιόπιστες πηγές.

1. Ιστορικό Επιχείρησης

Με την εξέταση του ιστορικού της επιχείρησης, ο αξιολογητής στοχεύει στον προσδιορισμό της θέσης του πελάτη στον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται, της σταθερότητας και ομαλής ανάπτυξης των δραστηριοτήτων του, καθώς και της ύπαρξης επιχειρηματικών, επενδυτικών και στρατηγικών στόχων που θα συμβάλουν αποφασιστικά στην εξέλιξη της επιχείρησης. Από το ιστορικό λοιπόν του πελάτη μπορεί να προκύψει ότι ο πελάτης θεωρείται σταθερή επιχείρηση με συγκεκριμένους επιχειρηματικούς, επενδυτικούς, στρατηγικούς στόχους και ανοδική επιχειρηματική δραστηριότητα και παράλληλα δραστηριοποιείται στον κλάδο του από 3 έως 10 χρόνια ή από 10 χρόνια και πάνω ότι ο πελάτης τυγχάνει της στήριξης και ενίσχυσης ισχυρών παραγόντων που δρουν ως εγγυητές της επιτυχούς λειτουργίας της επιχείρησης η οποία είναι νέα εταιρία (μέχρι 3 χρόνια), ότι ο πελάτης παρά την πολυετή παρουσία του στον κλάδο (πάνω από 3 χρόνια) εξακολουθεί να μην έχει συγκεκριμένους επιχειρηματικούς στόχους, ότι ο

πελάτης είναι μια νέα εταιρία χωρίς σημαντικές προδιαγραφές ή ότι είναι μια εταιρία με βραχυπρόθεσμες προοπτικές.

2. Επιχειρηματική εικόνα

Η επιχειρηματική εικόνα του πελάτη βοηθά τον αξιολογητή να εκτιμήσει το βαθμό στον οποίο οι βασικές επιχειρηματικές λειτουργίες του, έχουν αναπτυχθεί και ανάλογα οργανωθεί, ώστε να ανταπεξέλθουν με επιτυχία στην αποστολή και στους επιχειρηματικούς στόχους που έχουν συνολικά τεθεί ή υιοθετηθεί. Τα κίβια σημεία προς εξέταση είναι τα εξής : η οργανωτική δομή και λειτουργία καθώς και το ανθρώπινο δυναμικό, το μέγεθος της επιχείρησης, ο βαθμός αξιοποίησης των παραγωγικών εγκαταστάσεων, ο τεχνολογικός εξοπλισμός και το ποσοστό απασχόλησής του, η ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων και το δίκτυο διανομής τους, ο τόπος εγκατάστασης της μονάδας καθώς και η ευχέρεια πρόσβασης προς τα κέντρα προμήθειας πρώτων υλών και τις τελικές αγορές. Τα αποτελέσματα που μπορεί να προκύψουν από την εξέταση είναι ότι ο πελάτης είναι ένας από τους σημαντικότερους στον κλάδο του με ενεργητικό τουλάχιστον 30 εκατομμύρια €, ότι βρίσκεται σε ικανοποιητικό στάδιο με ενεργητικό τουλάχιστον 15 εκατομμύρια €, ότι βρίσκεται σε φάση αναδιοργάνωσης και αναθεώρησης των επιχειρησιακών στόχων προκειμένου να ανταπεξέλθει στις συνθήκες της αγοράς, ότι βασικές λειτουργίες του υπολειπονται με αποτέλεσμα σε κάποιες περιπτώσεις να μην καλύπτονται βασικές τρέχουσες ανάγκες και ότι ο πελάτης δεν διαθέτει στοιχειώδεις επιχειρηματικές λειτουργίες και να θεωρείται ανεπαρκής.

3. Συναλλακτική τάξη

Η συναλλακτική τάξη αναφέρεται στην τήρηση των κανόνων των δανειακών συμβάσεων γενικότερα. Αξιολογείται η τακτικότητα των πληρωμών (επιταγές, συναλλαγματικές κτλ) καθώς και η συμπεριφορά του πελάτη όσον αφορά τις υποχρεώσεις του προς διάφορες τράπεζες, τις υποχρεώσεις του προς ασφαλιστικά ταμεία και οργανισμούς, το δημόσιο

και προμηθευτές. Για τη διαβάθμιση των πελατών με βάση το κριτήριο αυτό, σε αυτούς που δεν έχουν κανένα δυσμενές στοιχείο εις βάρος τους, σε αυτούς που έχουν κάποιες οφειλές οι οποίες όμως θα ρυθμιστούν εντός του επιτρεπόμενου χρονικού ορίου και σε αυτούς που έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές με πολύ μεγάλη καθυστέρηση, θα πρέπει να λαμβάνονται πάντα υπόψη και οι πληροφορίες φερεγγυότητας του πελάτη από το δίκτυο «Τειρεσίας» ή άλλη πηγή εμπορικών πληροφοριών.

4. Ανταγωνιστική θέση

Με τον προσδιορισμό της ανταγωνιστικής θέσης του πελάτη σε σχέση με τις άλλες επιχειρήσεις του κλάδου, ο αξιολογητής δύναται να εντοπίσει την ύπαρξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος έναντι των ανταγωνιστών, με βάση την επάρκεια των συστημάτων διοίκησης, διαχείρισης, ελέγχου κόστους παραγωγής, marketing, τιμολογιακής στρατηγικής και ηγετικής ομάδας. Μερικά από τα σημεία εξέτασης είναι τα μερίδια αγοράς, ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης, το επίπεδο ανταγωνισμού και η ικανότητα αντιμετώπισής του, η ανταπόκριση του προϊόντος στην αγορά και η εξέλιξη της ζήτησης, η ενδεχόμενη επιρροή της τιμολογιακής πολιτικής καθώς και ο χαρακτήρας της αγοράς (πλήρως ανταγωνιστική, ολιγοπωλιακή κτλ). Με βάση τα παραπάνω κάποιος πελάτης μπορεί να επηρεάζει την γενικότερη πολιτική και εν μέρει την τιμολογιακή πολιτική, μπορεί να έχει μια ικανοποιητική παρουσία στην τοπική και εγχώρια αγορά με μερίδιο αγοράς που έχει αυξητικές τάσεις, μπορεί το μερίδιο αγοράς των αντιπάλων του να έχει αυξητικές τάσεις σε αντίθεση με τις πωλήσεις και το μερίδιο αγοράς του ιδίου αλλά και να παρουσιάζει μείωση τόσο των πωλήσεων όσο και του μεριδίου αγοράς χωρίς την οικονομική δυνατότητα να προσαρμοστεί εγκαίρως.

5. Σταθερότητα εταιρίας και κλάδου

Με την ανάλυση της σταθερότητας του πελάτη και του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιείται, ο αξιολογητής δύναται να προσδιορίσει τον βαθμό στον οποίο οι επιχειρηματικές δραστηριότητες του πελάτη μπορούν να

επηρεαστούν από τις συνθήκες που επικρατούν στην συγκεκριμένη αγορά, λαμβάνοντας πάντα υπόψη και τις μελλοντικές προοπτικές. Ενδεικτικά τα υπό εξέταση στοιχεία είναι οι κλαδικές-τοπικές ιδιαιτερότητες που επικρατούν στους τομείς δραστηριότητας του πελάτη αλλά και η δραστηριότητα του πελάτη σε κλάδο που η ζήτηση είναι στάσιμη ή πτωτική με έντονες συνθήκες ανταγωνισμού. Η πληροφόρηση του αξιολογητή μπορεί να προέρχεται από συζητήσεις και επαφές με εκπροσώπους του πελάτη ή άλλες αξιόπιστες πηγές, από διαχρονικές αναλύσεις των βασικών μεγεθών της εταιρίας σε σχέση με άλλους ανταγωνιστές καθώς και από δημοσιεύσεις ή ανακοινώσεις τόσο της ίδιας της εταιρίας σχετικά με μελλοντικά σχέδια ανάπτυξης και πορείας των εργασιών της όσο και γενικότερες που αφορούν τον κλάδο συνολικά. Έτσι ο πελάτης μπορεί να δραστηριοποιείται σε κλάδο σχετικά σταθερό με αποτέλεσμα να μην επηρεάζεται ακόμα και σε περιόδους δυσμενών οικονομικών συνθηκών, να δραστηριοποιείται σε κλάδο με έντονες διακυμάνσεις τις οποίες όμως αντιμετωπίζει επιτυχώς, μπορεί ο κλάδος του να είναι ιστορικά ασταθής ή ακόμα και να βρίσκεται σε κρίση με τον ίδιο είτε να μην έχει επηρεαστεί είτε να μην έχει περιθώρια ανάκαμψης και να οδηγείται ακόμα και σε πτώχευση ή εξαγορά.

6. Διοίκηση – Διεύθυνση εταιρίας

Με αυτήν την εξέταση ο αξιολογητής μπορεί να διαγνώσει τη σταθερότητα της επιχείρησης όπως αυτή διασφαλίζεται ή ενδεχομένως διαταράσσεται από το ανθρώπινο δυναμικό της επιχείρησης και την ικανότητα της ηγετικής ομάδας. Αυτό που απαιτείται από την ηγετική ομάδα είναι να διαμορφώνει συλλογική στρατηγική, να θέτει στόχους και να προγραμματίζει την επίτευξή τους μέσω της διαχείρισης με βέλτιστο τρόπο των διαθέσιμων πόρων, να ελέγχει την επίτευξη των παραπάνω στόχων, να γνωρίζει και να έχει εμπειρία στο αντικείμενο της επιχείρησης καθώς και να εξασφαλίζει τη συνέχεια ανεξαρτήτως εξωτερικών συνθηκών. Ανάλογα με την εκπλήρωση όλων των παραπάνω μπορεί η τράπεζα να καταλάβει αν υπάρχει ένα υγιές εργασιακό κλίμα, αν υπάρχει ένα γενικότερο αρνητικό κλίμα με αποτέλεσμα τον αυξανόμενο ρυθμό αποχωρήσεων του

προσωπικού ή αν η διοίκηση – διεύθυνση της εταιρίας αντιμετωπίζει κρίση στα περισσότερα επίπεδα.

7. Στοιχεία ισολογισμών

Η ανάλυση των στοιχείων ισολογισμού αποσκοπεί στη διάγνωση της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης. Με τη βοήθεια χρηματοοικονομικών δεικτών, η τράπεζα αναλύει την εξέλιξη της επιχείρησης με βάση το μέσο όρο του κλάδου στον οποίο αυτή δραστηριοποιείται. Η ανάλυση αυτή είναι σε θέση να αποκαλύψει αδυναμίες που ενδεχομένως να επηρεάσουν αρνητικά τη μελλοντική ρευστότητα της επιχείρησης και τη δυνατότητα εξυπηρέτησης των δανειακών της υποχρεώσεων. Από ένα μεγάλο αριθμό δεικτών οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη χρηματοοικονομική ανάλυση των επιχειρήσεων, για τη διαβάθμιση στο κριτήριο αυτό χρησιμοποιούνται υποχρεωτικά οι παρακάτω δείκτες χωρίς βέβαια να αποκλείεται η χρησιμοποίηση άλλων κατά την κρίση του αξιολογητή :

- ❖ Ο δείκτης (Γενικής) Κυκλοφοριακής Ρευστότητας
- ❖ Ο δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων
- ❖ Ο δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων
- ❖ Ο δείκτης Ξένα προς ίδια κεφάλαια
- ❖ Το Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης

Μπορεί οι δείκτες αυτοί να παρουσιάζονται ανάμεσα στους καλύτερους του κλάδου, μπορεί να παρουσιάζουν μια διακύμανση τα τελευταία 3 χρόνια αλλά να παραμένουν στα μέσα επίπεδα του κλάδου ή μπορεί ένας ή παραπάνω δείκτες να εμφανίζονται δυσμενέστεροι από το μέσο όρο του κλάδου με κάποιους από αυτούς να παρουσιάζουν σταθερή πτωτική τάση (μία από τις δυσμενέστερες των περιπτώσεων).

8. Στοιχεία λογαριασμών Αποτελεσμάτων Χρήσης

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης αποσκοπεί στην ανάλυση της κερδοφορίας της επιχείρησης αλλά και στη γενικότερη αξιολόγηση της παραγωγικής του διαδικασίας σε σχέση με τον ανταγωνισμό. Κατά την

ανάλυση δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στο διαχωρισμό μεταξύ έκτακτων και τακτικών κερδών ή ζημιών, ώστε να μπορούν να αξιολογηθούν σωστά οι μελλοντικές προοπτικές του πελάτη. Για την ανάλυση χρησιμοποιούνται οι δείκτες : ρυθμός αύξησης πωλήσεων, περιθώριο μικτού κέρδους, περιθώριο καθαρού κέρδους, δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων, δείκτης αποδοτικότητας συνολικών κεφαλαίων και οι πληροφορίες : αποτελέσματα εκμετάλλευσης των τελευταίων 3 χρόνων, προβλέψεις αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης για τον χρονικό ορίζοντα της δανειοδότησης, μέσες τιμές δεικτών για τον κύκλο δραστηριοποίησης της εταιρίας και ενδεικτικές τιμές δεικτών των θεωρούμενων ως πρωτοπόρων εταιριών του κλάδου. Με βάση τα παραπάνω ο πελάτη θα καταταχθεί σε κάποια βαθμίδα ανάλογα με το αν παρουσιάζει συνεχή κερδοφορία τα τελευταία 3 χρόνια ή όχι, αν εμφανίζει κάμψη των πωλήσεων σε σχέση με το μέσο όρο του κλάδου ή ακόμα και αν έχει κάποια προβλήματα για τα οποία δεν έχει λάβει μέτρα αντιμετώπισης με αποτέλεσμα να μην διαφαίνεται εφικτή ούτε στο μακροπρόθεσμο ορίζοντα η βελτίωση της κερδοφορίας του.

9. Στοιχεία Ταμειακών Ροών και Εξυπηρέτησης Χρηματοοικονομικών

Η ανάλυση αυτή απαιτεί μια πρόβλεψη των ταμειακών ροών για το χρονικό ορίζοντα της δανειοδότησης. Πρόκειται για δύσκολη διαδικασία που όμως είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση του πελάτη. Κατά την κατάρτιση του πίνακα μελλοντικών ταμειακών ροών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνολικές υποχρεώσεις του πελάτη εκτός από το συγκεκριμένο δανειακό αίτημα, ενδεχομένως και σε άλλες τράπεζες ή οργανισμούς. Επιπλέον πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες πληρωμής μερισμάτων και οι επενδυτικές ανάγκες του πελάτη σε πάγιο εξοπλισμό. Κατά την πρόβλεψη των μελλοντικών ταμιακών ροών χρησιμοποιούνται συντηρητικές εκτιμήσεις και λαμβάνεται υπόψη και ένα δυσμενές σενάριο, μέσα από τα εναλλακτικά σενάρια που πρέπει να περιέχονται στα υποβαλλόμενα επενδυτικά σχέδια. Χρησιμοποιείται ο δείκτης Εξυπηρέτησης Χρηματοοικονομικών, ο οποίος δίνεται από τον τύπο (Καθαρά αποτελέσματα προ φόρων + Σύνολο αποσβέσεων + Τόκοι

χρεωστικ ό) / (Τόκ ο μακ ρσμων κ α βραχ/σμων + ετήσια Χρεολ ώια μακρ/σμων) , καθώς και οι παρακάτω πληροφορίες : οικονομικές καταστάσεις, προσάρτημα, πίνακας ταμιακών ρών για το διάστημα της χρηματοδότησης υπό συνήθεις και δυσμενείς συνθήκες, στοιχεία leasing και factoring και πληροφορίες για λοιπές ληξιπρόθεσμες και λογιστικοποιημένες οφειλές.

Τέλος υπολογίζονται και κάποιοι δείκτες προκειμένου η τράπεζα να έχει κάθε δυνατή διασφάλιση απέναντι στον πελάτη. Αυτοί οι δείκτες είναι :

ΣΕΚ : Συντελεστής επικινδυνότητας των καλυμμάτων

$$\Sigma \text{EK} = 1 - [\text{EAK} * (1 - \Sigma \text{MA}) / \Pi]$$

όπου EAK: Εκτιμώμενη αξία των καλυμμάτων, ΣΜΑ: Συντελεστής μείωσης της αξίας καλύμματος, Π: ποσό οφειλών και χορήγησης.

ΕΖ: Εκτιμώμενη ζημία για κάθε χορήγηση ποσού Π

$$\text{EZ} = \Pi * \Sigma \text{EA} * \Sigma \text{EK} * \Sigma \text{EP}$$

όπου ΣΕΑ: Συντελεστής επικινδυνότητας αντισυμβαλλόμενου, ΣΕΠ: Συντελεστής επικινδυνότητας προϊόντος .

ΠΚ : Πιστωτικός κίνδυνος σε ποσοστό

$$\text{PK} = [\text{EZ} / \Pi] * 100$$

4. Χορήγηση δανείων από τις τράπεζες στους μεγάλους πελάτες

4.1 Προϊόντα βραχυπρόθεσμων δανείων

Θα ξεκινήσουμε με τα κεφάλαια κίνησης με υποσχετικές, το οποίο είναι ανακυκλούμενο δάνειο και δίνεται σε διάφορους τύπους επιχειρήσεων όπως βιομηχανικές, βιοτεχνικές, εμπορικές και συνεταιριστικές. Λειτουργεί με επιμέρους αποδόσεις κεφαλαίου στα όρια του εγκεκριμένου πιστοδοτικού ορίου. Η λήξη της κάθε υποσχετικής είναι ανάλογη της χρονικής διάρκειας ανακύκλωσης των εισπράξεων του πελάτη. Απαιτείται η καταβολή των τόκων που λογίζονται κάθε εξάμηνο και στη λήξη της υποσχετικής το κεφάλαιο. Το ύψος του δανείου προσδιορίζεται από τον ετήσιο κύκλο εργασιών της επιχείρησης και τις ανάγκες της σε συνδυασμό με την αξιολόγησή της από την τράπεζα. Το επιτόκιο μπορεί να προσδιοριστεί με δύο τρόπους: είτε ως το επιτόκιο βάσης για κεφάλαια κίνησης + spread + εισφορά 0,6% ή 0,12% ανάλογα με το σκοπό δανειοδότησης είτε ως E.K.T. ή Euribor + 1,25% + spread + εισφορά 0,6% ή 0,12%. Τέλος η διάρκεια των υποσχετικών είναι ανάλογη των ανακυκλώσεων των εισπράξεων της επιχείρησης ενώ η τράπεζα διασφαλίζεται με υποθήκες, ενέχυρα, επιταγές-συναλλαγματικές και προσωπική εγγύηση.

Επόμενο είδος βραχυπρόθεσμου δανείου είναι τα κεφάλαια κίνησης τακτής λήξης τα οποία δίνονται με εφάπαξ χρηματοδότηση σε επιχειρήσεις διάφορων τομέων. Περιλαμβάνει απόδοση κεφαλαίου στα όρια του εγκεκριμένου πιστοδοτικού ορίου και στη λήξη του ορίου αυτού απαιτείται το κεφάλαιο πλέον των δεδουλευμένων τόκων από τον τελευταίο εκτοκισμό. Το ύψος του δανείου καθώς και το επιτόκιο προσδιορίζονται όπως και προηγουμένως στην περίπτωση των κεφαλαίων κίνησης με υποσχετικές. Τέλος η διάρκεια του δανείου είναι ίση με τη διάρκεια του πιστοδοτικού ορίου ενώ η διασφάλιση της τράπεζας γίνεται με υποθήκες, ενέχυρα, επιταγές – συναλλαγματικές, προσωπική εγγύηση καθώς και εγγύηση T.E.M.P.M.E. μέχρι και 2 χρόνια.

Τρίτο σε σειρά είναι το κεφάλαιο κίνησης τακτής λήξης ανοιχτό επιχειρηματικό το οποίο είναι ανακυκλούμενο και δίνεται σε επιχειρήσεις (ανεξαρτήτως νομικής μορφής) που έχουν τη δυνατότητα να δανειοδοτηθούν

για κεφάλαια κίνησης με πιστοδοτικό όριο. Η απόδοση του κεφαλαίου είναι και πάλι στα όρια του εγκεκριμένου πιστοδοτικού ορίου ενώ απαιτείται η καταβολή των τόκων που λογίζονται κάθε εξάμηνο (30/6 και 31/12). Το κεφάλαιο ανανεώνεται στη λήξη του πιστοδοτικού ορίου και το κατάστημα οφείλει να φροντίζει για την έγκαιρη ανανέωση του ορίου πριν από τη λήξη του. Για το ύψος του δανείου και το επιτόκιο ισχύουν τα ίδια με τα δύο προηγούμενα είδη δανείων ενώ η διάρκεια περιορίζεται στο ένα έτος.

Το κεφάλαιο κίνησης μικρών επιχείρησης είναι ένα άλλο είδος δανείου που δίνεται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις όλων των κλάδων με τζίρο μέχρι 2,5 εκατομμύρια ευρώ. Περιλαμβάνει έγκριση πιστοδοτικού ορίου για κεφάλαιο κίνησης (τακτής λήξης ή με υποσχετικές) με δυνατότητα επιστροφής του 5% του τόκου στη λήξη κάθε περιόδου εκτοκισμού, εφόσον βέβαια ο πελάτης επιδείξει συνέπεια. Το ύψος του δανείου υπολογίζεται και πάλι από τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης και τις ανάγκες της αλλά υπάρχει και ένα ελάχιστο ύψος δανείου 30.000 €. Η διάρκεια ποικίλει ανάλογα με το είδος του δανείου ενώ για το επιτόκιο και τις διασφαλίσεις ισχύουν όσα έχουν ειπωθεί.

Τα κεφάλαια κίνησης νομιμότερου χαρακτήρα δίνονται σε επιχειρήσεις κυρίως για αποθεματοποίηση πρώτων υλών, εμπορευμάτων, εξοπλισμό, κατασκευές κτλ. Κύριος σκοπός αυτής της κατηγορίας δανείου είναι η ενίσχυση της οικονομικής ρευστότητας, ειδικά σε περιόδους που αυτή είναι περιορισμένη, των επιχειρήσεων που ο συναλλακτικός / παραγωγικός τους κύκλος επηρεάζεται από την φύση της δραστηριότητάς τους, την εποχικότητα των πωλήσεων, την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών κλπ και προκειμένου να διασφαλισθεί η ομαλή λειτουργία τους. Παρακολουθείται και εισπράττεται μέσω τοκοχρεολυτικών δόσεων με συχνότητα 1, 3 ή 6 μηνών. Όσον αφορά το ύψος του δανείου, το επιτόκιο και τους τρόπους διασφάλισης δεν ισχύει κάτι διαφορετικό ενώ η διάρκειά του είναι συνήθως μέχρι 3 έτη εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις όπου μπορεί να φτάσει έως και τα 5 έτη.

Ένα άλλο είδος δανείου το οποίο δίνεται σε επιχειρήσεις όλων των κλάδων ανεξαρτήτως τζίρου είναι το κεφάλαιο κίνησης σταθερό. Σκοπός αυτού του προϊόντος είναι να προσελκύσει πελάτες από άλλες τράπεζες αλλά ταυτόχρονα να γίνει μεταφορά μέρους των κεφαλαίων κίνησης υφιστάμενων πελατών της κάθε τράπεζας που τηρούν σε άλλες τράπεζες. Περιλαμβάνει όλα τα είδη κεφαλαίων κίνησης και παρέχει προστασία από τις μεταβολές των

επιτοκίων μέχρι και 2 χρόνια. Το επιτόκιο ποικίλει ανάλογα με την ομάδα στην οποία κατατάσσεται ο πελάτης. Το κριτήριο για να καταταχθεί ένας πελάτης σε μια ομάδα είναι ο πιστωτικός του κίνδυνος, ο οποίος εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως ο κύκλος εργασιών και τα κέρδη του σε συνδυασμό με άλλες υποχρεώσεις προς τράπεζες όπως προηγούμενα δάνεια, ανεξόφλητες κάρτες και επιταγές κτλ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Κεφάλαια κίνησης προς επιχειρήσεις

Ποσοστιαία περιθώρια προσαύξησης σε συνδυασμό με ΣΠΚ και ΣΕΑ

Κλίμακες			Πιστωτικός κίνδυνος πελάτη				
Κλίμακα	Βαθμολογία	ΣΕΑ(%)	0	0,01-1,00	1,01-2,00	2,01-3,25	>3,25
A1	490-500	1,00	0	0	-	-	-
A2	470-489	1,50	0	0,2	0,3	-	-
A3	451-469	2,00	0,1	0,2	0,5	-	-
B1	421-450	3,00	0,2	0,3	1	2,1	-
B2	376-420	4,00	0,2	0,6	1,2	2,3	2,5
B3	336-375	5,00	0,3	0,8	1,5	2,4	2,7
Γ1	300-335	10,00	0,4	1	1,8	2,5	3
Γ2	271-299	12,00	0,5	1,2	2	2,8	3,25
Δ1	186-270	18,00	1	1,8	2,5	3	3,25
E1	0-185	35,00	1,7	2,3	3	3,25	3,25
Z1	<=-1	100,00	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Κεφάλαια κίνησης προς επιχειρήσεις (αρμοδιότητα καταστημάτων)

Κλίμακες			Πιστωτικός κίνδυνος πελάτη				
Κλίμακα	Βαθμολογία	ΣΕΑ(%)	0	0,01-1,00	1,01-2,00	2,01-3,25	>3,25
A1	490-500	1,00	0,25	0,25	-	-	-
A2	470-489	1,50	0,25	0,45	0,55	-	-
A3	451-469	2,00	0,35	0,45	0,75	-	-
B1	421-450	3,00	0,45	0,55	1,25	2,35	-
B2	376-420	4,00	0,45	0,85	1,45	2,55	2,75
B3	336-375	5,00	0,55	1,05	1,75	2,65	2,95
Γ1	300-335	10,00	0,65	1,25	2,05	2,75	3,25
Γ2	271-299	12,00	0,75	1,45	2,25	3,05	3,50
Δ1	186-270	18,00	1,25	2,05	2,75	3,25	3,50
Ε1	0-185	35,00	1,95	2,55	3,25	3,50	3,50
Z1	<=-1	100,00	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50

Τελευταίο είδος βραχυπρόθεσμου δανείου είναι το κεφάλαιο κίνησης ελεύθερο το οποίο παρέχεται σε επιχειρήσεις αλλά και ελεύθερους επαγγελματίες. Ισχύει και για μεταφορά κεφαλαίων κίνησης πελατών που τηρούν σε άλλες τράπεζες και μπορεί να διατεθεί σε πελάτες που βάσει της αξιολόγησης κατατάσσονται στις κλίμακες από Α1 έως Γ2. Αφορά δάνεια κεφαλαίων κίνησης ανακυκλούμενα, με δυνατότητα αποπληρωμής των τόκων ανά μήνα, τρίμηνο ή εξάμηνο. Ως ανώτατο ύψος δανείου τίθεται το ποσό των 50.000 € για εγκρίσεις από τα καταστήματα, ενώ για ποσά άνω των 50.000 € οι εγκρίσεις γίνονται από τις αρμόδιες πελατειακές διευθύνσεις. Η διάρκεια του δανείου είναι 1 έτος με δυνατότητα παράτασης έως και 6 μήνες, εφόσον αυτό γίνει πριν τη λήξη του πιστοδοτικού ορίου και το δάνειο είναι ενήμερο. Επίσης σε αυτήν την περίπτωση δανείου υπάρχουν και κάποιες επιπλέον προϋποθέσεις χορήγησης, μερικές από τις οποίες είναι οι παρακάτω : η επιχείρηση να λειτουργεί τουλάχιστον 3 χρόνια, να υπάρχουν ακίνητα με ικανή

διασφαλιστική αξία, η δανειστική σύμβαση να υπογράφεται από όλους τους εταίρους, ο τζίρος της επιχείρησης να είναι αυξανόμενος ή τουλάχιστον σταθερός τα τελευταία 3 χρόνια, να μην υπάρχουν ατακτοποίητα δυσμενή στοιχεία κατά την τελευταία τριετία (εφόσον υπάρχουν να είναι λιγότερα των 1.000 €), να δεσμεύεται ο πελάτης μέσω σύμβασης για τη μη μεταβίβαση , εκποίηση ή εγγραφή υποθήκης/προσημείωσης συγκεκριμένων περιουσιακών του στοιχείων κ.α.

Σχετικά με τα επιτόκια των παραπάνω μορφών δανείων θα πρέπει να πούμε ότι σε αρκετές τράπεζες υπάρχουν κάποια ποσοστά προσαύξησης τα οποία αφορούν το μέγεθος της συνεργασίας που διατηρεί η κάθε τράπεζα με τον πελάτη που κάνει αίτηση για την παροχή του δανείου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Ποσοστιαία περιθώρια προσαύξησης λόγω συνεργασίας

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	Ποσοστό προσαύξησης
Πλήρης συνεργασία	0,00
Μερική συνεργασία	0,25
Χαμηλή συνεργασία	0,50

4.2 Προϊόντα μεσομακροπρόθεσμων δανείων

Θα ξεκινήσουμε με τα επενδυτικά δάνεια που δίνονται σε επιχειρήσεις διαφόρων τομέων . Τα δάνεια αυτά αφορούν επενδύσεις που πρόκειται να πραγματοποιήσουν οι επιχειρήσεις ή για απόκτηση πάγιων αγαθών όπως οικοπέδα, κτίσματα ή και μηχανήματα. Η αποπληρωμή του δανείου γίνεται με τοκοχρεολυτικές δόσεις με δυνατότητα περιόδου χάριτος μέχρι 2 χρόνια (ανάλογα με το χρόνο υλοποίησης του έργου και το χρόνο παραγωγικής του

λειτουργίας). Το ύψος του δανείου συνήθως καλύπτει το 70 – 80 % της δαπάνης ή του συμβολαίου αγοράς ενώ σε περίπτωση πλήρους διασφάλισης μπορεί να φτάσει ακόμα και το 100%. Το επιτόκιο προκύπτει με τρεις τρόπους : 1) το επιτόκιο βάσης για μεσομακροπρόθεσμα δάνεια + spread + εισφορά 0,6 ή 0,12% ανάλογα με το σκοπό της δανειοδότησης – κυμαινόμενο, 2) επιτόκιο σταθερό τριετίας + εισφορά 0,6 ή 0,12%, 3) euribor + 1,25% + spread + εισφορά 0,6 ή 0,12%. Η διάρκεια ποικίλει ανάλογα με το αν αναφερόμαστε σε κτίσματα ή μηχανήματα. Για τα πρώτα η διάρκεια είναι μέχρι 15 χρόνια, με περίοδο χάριτος έως 2 έτη και για τα μηχανήματα μέχρι 8 χρόνια, ανάλογα με τη διάρκεια ζωής τους ή την τεχνολογική απαξίωσή τους, με περίοδο χάριτος έως 1 έτος.

Το επόμενο είδος δανείου είναι τα δάνεια επαγγελματικής στέγης τα οποία αναφέρονται σε επιχειρηματίες οι οποίοι ενδιαφέρονται για αγορά, ανέγερση, επέκταση, αποπεράτωση επισκευή ή ανακαίνιση ακόμα και για αγορά οικοπέδων που προορίζονται για επαγγελματική ίδια ή μη χρήση. Στο δάνειο αυτό δεν περιλαμβάνονται αποθηκευτικοί χώροι. Το ποσό παρέχεται εφάπαξ με την προσκόμιση του συμβολαίου (όταν πρόκειται για αγορά έτοιμης επαγγελματικής στέγης ή οικοπέδου) ή τμηματικά και ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών σε άλλες περιπτώσεις. Το ύψος του δανείου καλύπτει στις περισσότερες περιπτώσεις το 85% της δαπάνης ή του συμβολαίου αγοράς (σε περίπτωση πλήρους διασφάλισης καλύπτεται το 100%) και η αποπληρωμή του γίνεται σε μηνιαίες τοκοχρεολυτικές δόσεις. Το επιτόκιο του ορίζεται σε 6,75% κυμαινόμενο πλέον εισφοράς 0,6% και η διάρκειά του σε 15 χρόνια με περίοδο χάριτος 12 μήνες, αν αναφερόμαστε σε αγορά, επισκευή ή ανακαίνιση, και 18 μήνες, αν το δάνειο δίνεται για επέκταση, ανέγερση ή αποπεράτωση.

Το νέο δάνειο επαγγελματικής στέγης απευθύνεται σε επαγγελματίες, επιχειρήσεις αλλά και σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ενδιαφέρεται για αγορά, επέκταση, αποπεράτωση, επισκευή, ανακαίνιση επαγγελματικών χώρων ακόμα και για αγορά οικοπέδου εντός ή εκτός πόλεως για ίδια ή μη χρήση. Το δάνειο αυτό παρέχεται εφάπαξ με την προσκόμιση του συμβολαίου, όταν πρόκειται για αγορά έτοιμης επαγγελματικής στέγης ή οικοπέδου, ή τμηματικά και ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών. Το δάνειο χορηγείται με την προϋπόθεση ότι θα ανοιχτεί καταθετικός λογαριασμός και

θα εξοφλούνται οι δόσεις μέσω ανέκκλητης πάγιας εντολής ενώ σε κάποιες τράπεζες απαιτείται και η ασφάλιση της στέγης ή του οικοπέδου μέσω προγραμμάτων της ίδιας της τράπεζας. Το ύψος του δανείου καλύπτει έως και το 100% της δαπάνης και ως ελάχιστο ορίζεται το ποσό των 30.000 €. Το επιτόκιο υπολογίζεται ως βασικό 5% + spread + εισφορά 0,6 % και σε αρκετές από τις τράπεζες ισχύει ότι για πελάτες που θα επιδείξουν άριστη συναλλακτική τάξη, καταβάλλοντας εμπρόθεσμα τις 12 πρώτες τοκοχρεολυτικές δόσεις, θα παρέχεται μετά την αποπληρωμή και της 12^{ης} δόσης, έκπτωση – bonus έως και 10% επί του περιθωρίου της προσαύξησης του περιθωρίου. Τέλος η διάρκειά του είναι μέχρι 15 χρόνια με περίοδο χάριτος που κυμαίνεται μεταξύ 12 και 18 μηνών.

Ένα από τα σημαντικότερα είδη μεσομακροπρόθεσμων δανείων είναι το δάνειο εξοπλισμού το οποίο και παρέχεται από τις περισσότερες ελληνικές τράπεζες σήμερα. Λόγω της σημασίας του δανείου αυτού παρακάτω θα το αναλύσου περισσότερο από όλα τα προηγούμενα.

Στα πλαίσια της αποτελεσματικής κάλυψης των σύγχρονων αναγκών και απαιτήσεων των επιχειρήσεων που επιθυμούν να εκσυγχρονίσουν τον εξοπλισμό τους, αρκετές τράπεζες σχεδίασαν και διαθέτουν ένα νέο προϊόν το οποίο ονομάζεται “ Δάνειο Εξοπλισμού “, στοχεύοντας στην προσέλκυση νέων πελατών αλλά ταυτόχρονα και στην περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας της με τους ήδη υφιστάμενους πελάτες της.

Η παροχή εξειδικευμένων προϊόντων, που ανταποκρίνονται και προσαρμόζονται στην εκπλήρωση των επαγγελματικών σχεδίων κάθε επιχείρησης, αποτελεί απαραίτητο στοιχείο και εργαλείο για οποιαδήποτε τράπεζα η οποία θέλει να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα του ανταγωνιστικού τραπεζικού χώρου, που παρέχει παρόμοια προϊόντα στην επιχειρηματική αγορά.

Ποιος όμως είναι αναλυτικά ο σκοπός, ή με άλλα λόγια ο πελατειακός στόχος του νέου αυτού προϊόντος – δανείου ; Το δάνειο αυτό σκοπεύει στην κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης για προμήθεια, αγορά ή ανανέωση επαγγελματικού εξοπλισμού ο οποίος περιλαμβάνει το μηχανολογικό εξοπλισμό, εξοπλισμό σε έπιπλα γραφείου, εξοπλισμό υπολογιστή, λογισμικό ηλεκτρονικού υπολογιστή, δαπάνες για απόκτηση πιστοποίησης, αυτοκίνητα επαγγελματικής χρήσης καθώς και έξοδα διαφήμισης και προβολής.

Απευθύνεται σε κεφαλαιουχικές εταιρίες (Α.Ε. , Ε.Π.Ε.), προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε. , Ε.Ε.), συνεταιριστικές επιχειρήσεις και ατομικές επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ΄ κατηγορίας.

Σχετικά με το επιτόκιο υπάρχει η δυνατότητα επιλογής από τα παρακάτω :

1. Των κεφαλαίων κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα (σήμερα περίπου 6%), πλέον περιθωρίου προσαύξησης ανάλογα με τον Σ.Π.Κ. και το Σ.Ε.Α. του πελάτη, πλέον της εισφοράς του Ν. 128/75 για δάνεια έως 3 έτη.
2. Των Μ/Μ επενδυτικού (τριετίας 6,25%) ή κυμαινόμενου επιτοκίου.
3. Euribor μήνα ή τριμήνου ή εξαμήνου , για ποσά άνω των 200.000 € και έως 300.000 €.

Το ύψος της χρηματοδότησης φτάνει ακόμα και το 100% της αξίας του εξοπλισμού πλέον λοιπών εξόδων, με όρια χρηματοδότησης από 15.000 € μέχρι 300.000 €. Η διάρκεια του δανείου στις περισσότερες τράπεζες κυμαίνεται από 1 έως 8 έτη με τη δυνατότητα παροχής περιόδου χάριτος έως 12 μήνες και κεφαλαιοποίησης των τόκων της περιόδου χάριτος (εξαίρεση αποτελεί σε ορισμένες περιπτώσεις η επιλογή επιτοκίου Euribor όπου δεν δίνεται περίοδος χάριτος). Τέλος η αποπληρωμή γίνεται με μηνιαίες ή τριμηνιαίες ή εξαμηνιαίες τοκοχρεολυτικές δόσεις ενώ τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την όλη διαδικασία είναι τα ισχύοντα με τα επενδυτικά δάνεια εκτός από κάποια τιμολόγια αγοράς που καλείται ο πελάτης να προσκομίσει για δάνεια μεγαλύτερα των 50.000 €.

Βέβαια και στην περίπτωση των μεσομακροπρόθεσμων δανείων υπάρχει ένας πίνακας κατάταξης των πελατών σε κλίμακες ανάλογα με τον πιστωτικό τους κίνδυνο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Μεσομακροπρόθεσμα δάνεια προς επιχειρήσεις
Ποσοστιαία περιθώρια προσαύξησης σε συνδυασμό με ΣΠΚ και ΣΕΑ

Κλίμακες		Πιστωτικός κίνδυνος πελάτη				
Κλίμακα	ΣΕΑ(%)	0	0,01- 0,70	0,71- 1,30	1,31- 2,50	>2,50
A1	1,00	0,50	0,50	-	-	-
A2	1,50	0,60	0,70	0,80	-	-
A3	2,00	0,70	0,80	0,90	1,10	-
B1	3,00	0,90	1,00	1,10	1,30	1,70
B2	4,00	1,10	1,20	1,30	1,70	2,00
B3	5,00	1,30	1,50	1,70	2,00	2,50
Γ1	10,00	1,50	1,90	2,00	2,20	2,50
Γ2	12,00	1,90	2,00	2,20	2,50	2,50
Δ1	18,00	2,00	2,20	2,50	2,50	2,50
Ε1	35,00	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Z1	100,00	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50

5. Χρηματοδοτικό πρόγραμμα για μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕΠ)

Η ΕΤΕΠ είναι μη κερδοσκοπική τράπεζα της οποίας η λειτουργία υπαγορεύεται από την εκάστοτε εφαρμοζόμενη πολιτική. Σε αντίθεση με τις εμπορικές τράπεζες, η ΕΤΕΠ δεν διαχειρίζεται προσωπικούς τραπεζικούς λογαριασμούς, δεν διεκπεραιώνει απευθείας συναλλαγές με πελάτες ούτε παρέχει επενδυτικές συμβουλές σε ιδιωτική βάση. Η ΕΤΕΠ συνάπτει μακροπρόθεσμα δάνεια για τη χρηματοδότηση επενδύσεων σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό (κυρίως πάγια στοιχεία) αλλά δεν παρέχει επιχορηγήσεις. Στηρίζει επίσης τη βιώσιμη ανάπτυξη στις υποψήφιες και δυνητικά υποψήφιες χώρες, στις γειτονικές χώρες της ΕΕ στα νότια και ανατολικά της σύνορα καθώς και σε χώρες εταίρους σε άλλα μέρη του κόσμου.

Η ΕΤΕΠ ανήκει στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία συνεισφέρουν από κοινού στο κεφάλαιό της με ποσοστό ανάλογο της οικονομικής βαρύτητας κάθε χώρας εντός της Ένωσης. Δεν χρησιμοποιεί πόρους του προϋπολογισμού της Ένωσης. Αντίθετα, αυτοχρηματοδοτείται μέσω δανεισμού από τις κεφαλαιαγορές.

Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι οι μέτοχοί της, η ΕΤΕΠ έχει άριστη πιστοληπτική ικανότητα (AAA) στις χρηματαγορές, γεγονός που της επιτρέπει να συγκεντρώνει υψηλά κεφάλαια με εξαιρετικά ανταγωνιστικούς όρους. Καθώς πρόκειται για μη κερδοσκοπική τράπεζα, οι όροι των δανείων που χορηγεί είναι ομοίως ευνοϊκοί. Ωστόσο δεν μπορεί να δανείσει ποσά υψηλότερα από το 50% του κόστους κάθε μεμονωμένου έργου.

Τα έργα τα οποία χρηματοδοτεί η Τράπεζα επιλέγονται προσεκτικά με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ
- πρέπει να είναι βιώσιμα από οικονομική και χρηματοδοτική άποψη, τεχνικά άρτια και μη επιβλαβή για το περιβάλλον
- πρέπει να συμβάλλουν στην προσέλκυση άλλων πηγών χρηματοδότησης.

Μέχρι τώρα η ευρωπαϊκή τράπεζα επενδύσεων έχει συνεργασία με αρκετές ελληνικές τράπεζες όπως η Αγροτική τράπεζα, η Εμπορική τράπεζα, η Eurobank και η τράπεζα Πειραιώς. Στη σημερινή δύσκολη περίοδο τόσο για τη διεθνή όσο και για την ευρωπαϊκή οικονομία , λόγω των συνεπειών της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων προχώρησε και σε περαιτέρω διεύρυνση της συνεργασίας της με τις ελληνικές εμπορικές τράπεζες με στόχο τη διοχέτευση «φθηνού» χρήματος στην εγχώρια αγορά. Μία από αυτές τις τράπεζες είναι και η Παγκρήτια τράπεζα με την οποία υπογράφηκε νέα συμφωνία χρηματοδότησης συνολικού ύψους 35 εκ. € (25 εκ. € για τις επιχειρήσεις και 10 εκ. € για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης), για την οποία υπάρχει τεράστιο ενδιαφέρον από την πλευρά των επιχειρήσεων με αποτέλεσμα να απορροφηθούν πολύ γρήγορα τα σχετικά κεφάλαια δίνοντας ώθηση στην οικονομία σε μια εποχή που υπάρχει άμεση ανάγκη ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας.

Το σχέδιο στήριξης της ευρωπαϊκής οικονομίας και του χρηματοπιστωτικού συστήματος που ανακοινώθηκε πριν 3 περίπου χρόνια αφορά τη χορήγηση δανείων ύψους 30 δις € για επιχειρήσεις που ανήκουν στο σύνολο της Ευρώπης από τα οποία τα 15 δις € δόθηκαν την περίοδο 2008-2009 με αποτέλεσμα να δανειοδοτηθούν οι τράπεζες και με λιγότερο κόστος αλλά και με επιτόκια χαμηλότερα από το τρέχον της διατραπεζικής αγοράς.

Παρακάτω παραθέτουμε όλα όσα πρέπει να ξέρουν οι επιχειρήσεις σχετικά με τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα πριν ξεκινήσουν οποιαδήποτε διαδικασία για την έγκριση του συγκεκριμένου δανείου.

➤ Γενικά χαρακτηριστικά και όροι χρηματοδότησης ΕΤΕπ

Ο ποσό της χρηματοδότησης που χορηγείται από την ευρωπαϊκή τράπεζα επενδύσεων στις ελληνικές τράπεζες συνήθως χωρίζεται σε δύο κατηγορίες : το 80% περίπου του ποσού χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων και το 20% δίνεται για την ενίσχυση δημόσιων φορέων που χρησιμοποιούν επενδύσεις υποδομής , επιλέξιμες με βάση τα κριτήρια της ΕΤΕπ. Κάθε εκταμίευση που γίνεται θα πρέπει να

διατίθεται μέσω δανείων στις επιχειρήσεις εντός εξαμήνου. Επίσης, το αργότερο ένα μήνα μετά τη λήξη του εξαμήνου πρέπει να αποσταλεί στην ΕΤΕπ μία αναλυτική κατάσταση των δανείων που χορηγήθηκαν. Κατά συνέπεια, οι εκταμιεύσεις των δανείων που θα χορηγηθούν στις επιχειρήσεις πρέπει να είναι εφάπαξ ή με σταδιακές εκταμιεύσεις έως τη λήξη του ανωτέρου εξαμήνου. Σε διαφορετική περίπτωση, δηλαδή αν υπάρχουν συμβάσεις δανείων στις οποίες δεν έχει εκταμιευθεί όλο το ποσό εντός του εξαμήνου, θα υπάρχει αδιάθετο ποσό που πρέπει να επιστραφεί στην ΕΤΕπ με επιτόκιο ποινή για την τράπεζα (ελλείψει απορρόφηση της χρηματοδότησης ΕΤΕπ). Τέλος, μετά την εξάντληση του αρχικού ποσού υπάρχει η δυνατότητα για νέα χρηματοδότηση.

➤ **Επιλέξιμες επιχειρήσεις**

Επιλέξιμες προς χρηματοδότηση θεωρούνται οι υφιστάμενες επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής (ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ) που δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο και για τις οποίες συντρέχουν αθροιστικά οι παρακάτω προϋποθέσεις: έχουν κέντρο άσκησης της δραστηριότητάς τους μέσα στα όρια της ελληνικής επικράτειας και είναι αυτόνομες επιχειρήσεις που απασχολούν κατά τη διάρκεια της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης πριν από τη σύναψη της δανειακής σύμβασης, λιγότερο από 250 εργαζόμενους (ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης).

➤ **Μη επιλέξιμες δραστηριότητες**

Επιλέξιμες είναι οι επιχειρηματικές δραστηριότητες όλων των κλάδων και τομέων της οικονομίας, εκτός από αυτές που δραστηριοποιούνται στους παρακάτω τομείς:

- i. Παραγωγή όπλων και πυρομαχικών, άρματα, στρατιωτικός ή αστυνομικός εξοπλισμός ή υποδομές που θέτουν σε περιορισμό τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ελευθερία.
- ii. Χαρτοπαιξία και σχετικός εξοπλισμός.

- iii. Βιομηχανία καπνού, μεταποίηση ή διανομή.
- iv. Δραστηριότητες που περιλαμβάνουν πειράματα σε ζώα για πειραματικούς και επιστημονικούς σκοπούς.
- v. Δραστηριότητες που έχουν περιβαλλοντικό αντίκτυπο, ο οποίος δεν είναι δυνατόν να περιορισθεί ή να αντισταθμιστεί κατά το μεγαλύτερο μέρος του.
- vi. Τομείς που θεωρούνται ηθικά αμφιλεγόμενοι (για παράδειγμα έρευνα σε ανθρώπινους κλώνους).
- vii. Κτηματομεσιτικές δραστηριότητες.
- viii. Χρηματοοικονομικές συναλλαγές.

➤ **Επιλέξιμες μορφές δανείων**

Πάγιες επενδύσεις : δηλαδή αγορά εξοπλισμού ή ακινήτων. Αποκλείεται η αγορά γης, εκτός αν είναι ζωτικής σημασίας για την επένδυση, καθώς και η αγορά αγροτικών εκτάσεων.

Άλλες επενδύσεις : δηλαδή δαπάνες άμεσα συνδεδεμένες με έρευνα και ανάπτυξη, δημιουργία ή ανάληψη δικτύων διανομής, ακόμη και σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, κατάθεση ή απόκτηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, δαπάνες για τη μεταβίβαση μιας επιχείρησης εφόσον αυτή επιτρέπει τη συνέχιση της οικονομικής δραστηριότητας και εφόσον το ποσό που απαιτείται για τη χρηματοδότηση της μεταβίβασης δεν υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο ευρώ.

Κεφάλαιο κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα που απαιτείται για την ανάπτυξη μιας επεκτεινόμενης επιχείρησης.

➤ **Ύψος δανείου**

Χρηματοδοτούνται επενδύσεις των οποίων το κόστος δεν υπερβαίνει τα 25 εκ. €. Επιπλέον το δάνειο μέσω ΕΤΕπ μπορεί να φτάνει έως και το 100% της χρηματοδότησης της τράπεζας στην επιχείρηση για την κάθε επένδυση, αλλά δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 12,5 εκ. €.

➤ Είδος και διάρκεια δανείου

Η διάρκεια της χρηματοδότησης μέσω ΕΤΕπ πρέπει να ανταποκρίνεται και να αντιστοιχεί στην οικονομική και τεχνική διάρκεια της επένδυσης, με ελάχιστη διάρκεια ζωής της επένδυσης και αντίστοιχα και του δανείου τα 2 έτη. Κατά συνέπεια τα δάνεια μέσω ΕΤΕπ μπορεί να είναι : μεσομακροπρόθεσμα επενδυτικά δάνεια με χρονική διάρκεια 2 έως 12 έτη, δάνεια έναντι επιχορήγησης με διάρκεια από 2 έως 3 έτη, κεφάλαια κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα με διάρκεια από 2 έως 5 έτη. Η εκταμίευση των δανείων θα γίνεται εφάπαξ αλλά κατ' εξαίρεση μπορεί να δοθεί δυνατότητα σταδιακών εκταμιεύσεων , εντός περιορισμένου χρονικού διαστήματος, με καταληκτική ημερομηνία εκταμίευσης τη λήξη του εξαμήνου.

6. ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε. και οι δράσεις της σε συνεργασία με τις τράπεζες

Το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε), είναι μια ανώνυμη εταιρεία, της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο φτάνει το ποσό των €1.712.885.700,00.

Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ σχεδιάζει τις δράσεις της και προσαρμόζει τις λειτουργικές της δομές, έτσι ώστε να προάγει την καινοτομία και την αποτελεσματικότητα στο πεδίο της επιχειρηματικότητας, έχοντας πάντα ως γνώμονα την επίτευξη των στόχων της πολιτικής που χαράζει το Υπουργείο Ανάπτυξης. Παράλληλα, εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται στο πλαίσιο των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργώντας δράσεις οι οποίες έχουν άμεσα αποτελέσματα για την πραγματική οικονομία της χώρας.

Βασικός σκοπός του είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στην χρηματοπιστωτική και χρηματοδοτική αγορά, λειτουργώντας ως ένας κρίκος μεταξύ της μικρής επιχείρησης και της τράπεζας. Έτσι, διευκολύνει και τις δύο πλευρές αναλαμβάνοντας ένα μεγάλο μέρος από τον επιχειρηματικό κίνδυνο και από το δάνειο. Από τη μία προσφέρει στον επιχειρηματία εγγυητική κάλυψη (ώστε να εγκριθεί π.χ. το δάνειό του) και από την άλλη παρέχει στην τράπεζα ασφάλεια, ακόμη και σε δάνεια υψηλού κινδύνου.

6.1 Κεφάλαια κίνησης με την εγγύηση και την επιδότηση της Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε.

❖ Επιλέξιμες – Μη επιλέξιμες επιχειρήσεις

Επιλέξιμες προς χρηματοδότηση θεωρούνται οι υφιστάμενες επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής που δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, λ **βουρ** **όν** στα όρια της ελ **λη** **ή** επικράτειας **κ α** για τις οποίες συντρέχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις :

- Απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζόμενους , υπολογιζόμενους σε ετήσιες μονάδες εργασίας, οι οποίες θα πρέπει να διατηρούνται.
- Ο ετήσιος κύκλος εργασιών, της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρονιάς, δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.
- Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν κλείσει τουλάχιστον τρεις διαχειριστικές χρονιές, να εμφανίζουν σε αυτές κερδοφορία προ αποσβέσεων και να μην τους έχουν επιβληθεί κυρώσεις για παράβαση Κοινοτικών Κανονισμών ή Εθνικής Νομοθεσίας.

Υπάρχουν όμως και κάποιες μη επιλέξιμες επιχειρήσεις όπως αυτές που δραστηριοποιούνται στον τομέα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων, στον τομέα του

άνθρακα, στον κλάδο των οδικών εμπορευματικών μεταφορών για λογαριασμό τρίτων κ.α.

❖ Διάρκεια –τρόπος αποπληρωμής – ύψος δανείου

Το εν λόγω δάνειο είναι ένα κεφάλαιο κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα, συνήθως τριετούς διάρκειας, που θα αποπληρωθεί σε έξι εξαμηνιαίες δόσεις, κάθε μια από τις οποίες θα ισούται με το 1/6 του χορηγηθέντος κεφαλαίου. Το δάνειο παρέχεται με συνολική εφάπαξ εκταμίευση, το αργότερο εντός διμήνου από την ημερομηνία έγκρισης της επιδότησης και της εγγύησης από το ΤΕΜΠΜΕ. Τέλος το ύψος του δανείου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% του μέσου όρου του κύκλου εργασιών των τριών τελευταίων κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων με μέγιστο τις 350.000 € και ελάχιστο τις 5.000 €.

❖ Επιτόκιο – εγγυήσεις

Το ως άνω δάνειο θα εκτοκίζεται με euribor εξαμήνου + 2,1% + 0,6%. Το σύνολο του επιτοκίου θα επιδοτείται κατά 100% από την ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ και καθ' όλη τη διάρκεια του δανείου εφόσον το δάνειο είναι ενήμερο. Δεν υπάρχει εγγύηση ή επιδότηση για κάθε ποσό που αφορά τόκους υπερημερίας, άλλες προμήθειες ή έξοδα εκτός από αυτά που ορίζει το πρόγραμμα. Τέλος το ποσό του δανείου είναι εγγυημένο κατά 80% από την ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ ενώ για το υπόλοιπο 20 % η τράπεζα δεν θα αναζητά άλλες εξασφαλίσεις.

Τα δάνεια αυτά παρέχονται από τις συνεργαζόμενες τράπεζες μετά από αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης. Έτσι σε περίπτωση που η τράπεζα κρίνει ότι η επιχείρηση είναι οικονομικά βιώσιμη και καλύπτει τις προϋποθέσεις ένταξής της στο πρόγραμμα, υποβάλλεται η αίτηση προς την ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε., η οποία την ελέγχει προκειμένου να απαντήσει θετικά ή αρνητικά εντός δέκα ημερών.

6.2 Εγγύηση δανείων για νεοσύστατες επιχειρήσεις

Τον Μάιο του 2010 ξεκίνησε και ένα καινούριο πρόγραμμα από την ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε. που αφορά την εγγύηση χαμηλότοκων δανείων για την κάλυψη δαπανών αγοράς πρώτων υλών, εμπορευμάτων και υπηρεσιών. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε υπό σύσταση (που διαθέτουν ΑΦΜ), νεοσύστατες, νέες και υφιστάμενες Μικρές Επιχειρήσεις / Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις, οποιασδήποτε νομικής μορφής, έχουν έδρα σε οποιαδήποτε περιφέρεια της Ελλάδας, απασχολούν (ή θα απασχολήσουν, για τις υπό σύσταση στο πρώτο έτος λειτουργίας) λιγότερους από 50 εργαζόμενους και εμφανίζουν ή προβλέπεται ότι θα εμφανίσουν, ετήσιο κύκλο εργασιών έως 10 εκατ. ευρώ. Ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια Ευρώ. Ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια Ευρώ.

Στο πρόγραμμα δεν εντάσσονται επιχειρήσεις που έχουν λάβει δάνειο για Κεφάλαιο Κίνησης μέσω της Α' Φάσης του Προγράμματος «Εγγύηση και Επιδότηση Επιτοκίου Δανείων για Κεφάλαιο Κίνησης», καθώς επίσης και οι επιχειρήσεις που απασχολούν 10 άτομα και άνω και έχουν λάβει την έγκριση της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ για την ένταξή τους στην Β' Φάση του Προγράμματος «Εγγύηση Δανείων για Κεφάλαιο Κίνησης». Επίσης δεν εντάσσονται επιχειρήσεις που έχουν λάβει εγγυημένο από την ΤΕΜΠΜΕ δάνειο και εμφανίζουν κατά την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης από την ΤΕΜΠΜΕ ληξιπρόθεσμες οφειλές στην αποπληρωμή του δανείου αυτού. Η διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος ορίζεται από την ημερομηνία έγκρισης του προγράμματος (Κοινή Υπουργική Απόφαση των ΥΠ.Ο. και ΥΠΟΙΑΝ της 13 Μαΐου 2010) έως τις 31 Δεκεμβρίου 2011, εκτός αν η εξάντληση του προϋπολογισμού πραγματοποιηθεί νωρίτερα.

Επίσης εφαρμόζεται ο κανονισμός για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας. Ως ανώτατο ποσό δημόσιας χρηματοδότησης (ενίσχυση ήσσονος

σημασίας) που μπορεί να λάβει μια επιχείρηση, εντός περιόδου τριών οικονομικών ετών, ορίζεται το ποσό των 200.000 €.

Επιλέξιμες δαπάνες θεωρούνται αυτές που πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία έγκρισης του Οδηγού του Προγράμματος (13 Μαΐου 2010). Επιλέξιμες δαπάνες είναι αυτές που καλύπτονται από νόμιμα παραστατικά επί πιστώσει του ΚΒΣ, με ημερομηνία έκδοσης 15 έως και 60 ημέρες πριν από την ημερομηνία υποβολής αίτησης χρηματοδότησης της επιχείρησης στην Τράπεζα και υπό την προϋπόθεση ότι έχουν εκδοθεί μετά την ημερομηνία έγκρισης του Οδηγού Προγράμματος (13 Μαΐου 2010). Με το παρόν πρόγραμμα καλύπτονται δαπάνες αγοράς, πρώτων υλών, εμπορευμάτων και υπηρεσιών. Μη επιλέξιμες Δαπάνες θεωρούνται οι σχετικές με αγορά παγίων στοιχείων καθώς και ο Φ.Π.Α.

7. Νέα επιχειρηματικότητα

Οι τράπεζες προσπαθούν συνεχώς να προσφέρουν όσο το δυνατόν πιο δελεαστικά προϊόντα στους μεγάλους πελάτες της με σκοπό να διατηρήσουν τη συνεργασία τους μαζί τους και παράλληλα όλα τα οφέλη που προκύπτουν από μια τέτοιου είδους συνεργασία. Παρ' όλα αυτά δεν παραλείπουν ποτέ να δημιουργούν νέα προϊόντα που θα προσελκύσουν νέους πελάτες και θα αυξήσουν τον αριθμό των μεγάλων πελατών για κάθε τράπεζα ξεχωριστά. Ένα από αυτά τα προϊόντα είναι το δανειακό προϊόν «νέα επιχειρηματικότητα».

Οι τράπεζες προσεγγίζοντας δυναμικά τις νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις και τους νέους επαγγελματίες σχεδίασαν και παρείχαν το δανειακό προϊόν «νέα επιχειρηματικότητα». Το νέο αυτό προϊόν αποτελεί χρηματοδοτική λύση που καλύπτει τις ανάγκες ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης, ενισχύει τη ρευστότητα και εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία και ανάπτυξη των νέων επιχειρήσεων και επαγγελματιών.

Το προϊόν «νέα επιχειρηματικότητα» αποτελεί εξειδικευμένο και ευέλικτο χρηματοδοτικό πρόγραμμα που παρέχεται στη αγορά με σκοπό να προσεγγίσει πελάτες νέες επιχειρήσεις που έχουν πρόσφατα συσταθεί ή

πρόκειται άμεσα να ξεκινήσουν να λειτουργούν. Προσφέροντας ένα ολοκληρωμένο πακέτο προϊόντων και δίνοντας ελκυστικές παροχές σε πελάτες που βρίσκονται στην αρχή της επαγγελματικής τους πορείας, δημιουργούνται οι βάσεις ώστε να αποκτήσουν οι τράπεζες αφοσιωμένους πελάτες σε βάθος χρόνου, αυξάνοντας έτσι την πιθανότητα σταυροειδών πωλήσεων.

Το νέο δανειακό προϊόν απευθύνεται σε Κεφαλαιουχικές εταιρείες (Α.Ε Ε.Π.Ε.) με ετήσιο κύκλο εργασιών 12 εκ.€, Προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε. Ε.Ε.) με τον ίδιο ετήσιο κύκλο, Συνεταιριστικές οργανώσεις με παραγωγικές δραστηριότητες και Συνεταιριστικές επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών επίσης 12 εκ. € , ατομικές επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες. Αφορά κάθε νέο επαγγελματία που ζητά χρηματοδότηση με σκοπό τόσο τη δημιουργία μιας νέας επιχείρησης, όσο και τη χρηματοδότηση εκείνων που έχουν ήδη ξεκινήσει να λειτουργούν για διάστημα 3 χρόνων. Σε όλους τους παραπάνω παρέχονται τα εξής είδη δανείων :

- Κεφάλαιο κίνησης με υποσχετικές ή τακτής λήξης, για την ενίσχυση της ρευστότητας της επιχείρησης.
- Κεφάλαιο κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα.
- Δάνειο επαγγελματικής στέγης για την απόκτηση του επαγγελματικού χώρου που θα στεγάζεται η επιχείρηση.
- Δάνειο εξοπλισμού για την απόκτηση του εξοπλισμού που απαιτείται για την λειτουργία της επιχείρησης.

Τα ως άνω είδη δανείων μπορούν να προσφερθούν ως ολοκληρωμένη πρόταση ή μεμονωμένα, ανάλογα με την ανάγκη της κάθε επιχείρησης.

Τα ισχύοντα επιτόκια για την κάθε κατηγορία δανείου είναι συγκεκριμένα τα παρακάτω :

- I. Για τα κεφάλαια κίνησης ισχύει το επιτόκιο 6% πλέον περιθωρίου προσαύξησης ανάλογα με τον πιστωτικό κίνδυνο και το ΣΕΑ του πελάτη.
- II. Για τα δάνεια επαγγελματικής στέγης είναι κυμαινόμενο 5,5% πλέον περιθωρίου προσαύξησης ανάλογα με τον πιστωτικό κίνδυνο.
- III. Για τα δάνεια εξοπλισμού δίνεται η δυνατότητα επιλογής επιτοκίου μεταξύ των κεφαλαίων κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα με επιτόκιο 6% πλέον περιθωρίου προσαύξησης, των μεσομακροπρόθεσμων επενδυτικών δανείων με σταθερό επιτόκιο 6,25% και Euribor μήνα, τριμήνου ή εξαμήνου για ποσά άνω των 200.000 € έως 300.000 €.

Προκειμένου να ενισχυθεί η νέα επιχειρηματικότητα και να δημιουργηθεί σταθερή και διαχρονική σχέση πελάτη – τράπεζας, ειδικά για τους νέους επιχειρηματίες, δίνεται ένα bonus επιτοκίου και στα 3 είδη δανείου που αναφέρθηκαν προηγουμένως, εφόσον υπάρχει εγγυητής και προκύψει μετά την αξιολόγηση πελάτη που ανήκει σε κάποια από τις κατηγορίες A1 – B3 ή εναλλακτικά αν προσφέρεται ως κάλυμμα του δανείου αστικό ακίνητο και ο πιστωτικός κίνδυνος του δανείου είναι μηδέν. Αυτό το bonus επιτοκίου είναι μείωση του περιθωρίου επιτοκίου κατά 0,5 εκατοστιαίες μονάδες, η οποία δίνεται ανεξαρτήτως των τυχόν ειδικών παροχών που προσφέρονται στα επιμέρους προϊόντα.

Θα πρέπει να πούμε ότι για να δοθούν τα δάνεια της κατηγορίας «νέα επιχειρηματικότητα», η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να προσκομίσει, εκτός από τα δικαιολογητικά που απαιτούνται, επιχειρηματικό πλάνο, σύμβαση franchising (εφόσον αφορά κάτι τέτοιο) και παράλληλα θα πρέπει να καθοριστεί μηνιαία παρακολούθηση της επιχείρησης από το αρμόδιο κατάστημα της τράπεζας με κατάρτιση έκθεσης-εντύπου που θα περιλαμβάνει :

- * Μηνιαίο τζίρο επιχείρησης
- * Εισπράξεις – πληρωμές
- * Τυχόν ακάλυπτες επιταγές
- * Έλεγχο αποπληρωμής οφειλών

Η ως άνω έκθεση θα υπογράφεται από τον υπεύθυνο ανάπτυξης που παρακολουθεί την πορεία της επιχείρησης και τον διευθυντή του καταστήματος της τράπεζας που λαμβάνει την ενημέρωση.

Τέλος, τόσο το ύψος του δανείου όσο και η διάρκειά του είναι ανάλογη με το είδος του δανείου που αποφασίζει ο πελάτης να ζητήσει από την τράπεζα.

8. Παροχές των τραπεζών προς τους μεγάλους πελάτες

8.1 Web banking

Μια από τις πολλές δυνατότητες που παρέχουν οι περισσότερες τράπεζες στους μεγάλους πελάτες της είναι η υπηρεσία του web banking, μέσω της οποίας τα στελέχη των επιχειρήσεων μπορούν να πραγματοποιούν διάφορες συναλλαγές χωρίς κόπο και κυρίως χωρίς κόστος. Αυτές οι συναλλαγές, τις οποίες χωρίζουμε σε τρεις κατηγορίες, είναι οι παρακάτω :

Λογαριασμοί

- ✓ Ενημέρωση για το υπόλοιπο των καταθετικών λογαριασμών όψεως, προθεσμίας, γeros και ειδικών επενδυτικών λογαριασμών, που έχουν συνδεθεί στο internet banking.
- ✓ Ενημέρωση για την κίνηση των λογαριασμών (ημερήσια και μηνιαία ανάλυση).
- ✓ Αναλυτική πληροφόρηση για τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα της επιλογής της επιχείρησης.
- ✓ Ενημέρωση άμεσα για τις τρέχουσες ημερήσιες συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν.
- ✓ Έλεγχος κατάστασης επιταγών.

Χρηματοδοτήσεις – Δάνεια

- ✓ Πληροφόρηση για τα υπόλοιπα των δανειακών λογαριασμών που αφορούν χρηματοδοτήσεις καθώς και για την κίνηση και τη δόση κάθε λογαριασμού.
- ✓ Πληροφόρηση για τα συνοπτικά στοιχεία των ανοιχτών δανείων.
- ✓ Πληροφόρηση για τις κινήσεις, τα συνοπτικά στοιχεία και τη δόση των στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων που ανήκουν είτε στην επιχείρηση είτε στους μισθοδοτούμενους.

Πληρωμές λογαριασμών

- ✓ Πληρωμή ΦΠΑ, εφόσον η σχετική δήλωση υποβάλλεται μέσω του TAXISnet και δυνατότητα ομαδικής εκτέλεσης πληρωμών.
- ✓ Πληρωμή εργοδοτικών εισφορών του ΙΚΑ.
- ✓ Πληρωμή εισφορών ΟΑΕΕ.
- ✓ Πληρωμή λογαριασμών ΔΕΗ, ΟΤΕ, νερού.
- ✓ Πληρωμή λογαριασμών φυσικού αερίου.
- ✓ Πληρωμή λογαριασμών διαφόρων εταιριών τηλεφωνίας.

Μεταφορές σε λογαριασμούς

- ✓ Μεταφορές μεταξύ λογαριασμών της επιχείρησης.
- ✓ Μεταφορές σε λογαριασμούς τρίτων που τηρούνται φυσικά στην ίδια τράπεζα.
- ✓ Ομαδικές πιστώσεις λογαριασμών τρίτων με αντίστοιχες χρεώσεις συνδεδεμένου λογαριασμού. Τα στοιχεία που απαιτούνται για την πραγματοποίηση της συναλλαγής είτε λαμβάνονται από ηλεκτρονικό αρχείο που δημιουργεί ο ίδιος ο πελάτης και το εισάγει στην εφαρμογή από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή του, είτε δημιουργούνται μέσα από

την εφαρμογή web banking της τράπεζας (με δυνατότητα αποθήκευσης, τροποποίησης κτλ.).

- ✓ Προγραμματισμός μεταφορών σε μελλοντική ημερομηνία.

Πληρωμές και εμβάσματα για πίστωση λογαριασμών σε οποιαδήποτε τράπεζα του εσωτερικού

- ✓ Αποστολή εμβάσματος σε οποιαδήποτε άλλη τράπεζα εσωτερικού. Παρέχεται η δυνατότητα επιλογής του τρόπου καταβολής των εξόδων της συναλλαγής είτε με επιβάρυνση μόνο του εντολέα είτε μόνο του αποδέκτη είτε και των δύο.
- ✓ Ομαδικές πιστώσεις λογαριασμών προς τις άλλες τράπεζες εσωτερικού με αντίστοιχες χρεώσεις συνδεδεμένου λογαριασμού.

Εμβάσματα σε λογαριασμούς σε τράπεζες εξωτερικού εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης

- ✓ Αποστολή εμβάσματος σε οποιαδήποτε τράπεζα εξωτερικού με δυνατότητα επιλογής του κατάλληλου τρόπου καταβολής των εξόδων της συναλλαγής.
- ✓ Ομαδικές πιστώσεις λογαριασμών προς όλες τις τράπεζες εξωτερικού με ισάριθμες χρεώσεις συνδεδεμένου λογαριασμού.
- ✓ Δυνατότητα επιλογής ενδιάμεσης τράπεζας μεσολάβησης.

Αντισυμβαλλόμενοι (Δικαιούχοι – Υπόχρεοι)

- ✓ Παρέχεται η δυνατότητα δημιουργίας και τήρησης των στοιχείων δικαιούχων σε βάσεις δεδομένων , για την πραγματοποίηση πληρωμών σε τράπεζες του εσωτερικού και του εξωτερικού.
- ✓ Τα στοιχεία των δικαιούχων που απαιτούνται (κωδικός τράπεζας, IBAN λογαριασμού υποδοχής, ένδειξη εξόδων, ονοματεπώνυμο, ποσό

και αιτιολογία) καταχωρούνται είτε κατά τη δημιουργία της πληρωμής είτε στη βάση δεδομένων αντισυμβαλλόμενων.

Επενδύσεις – Μετοχές Χ.Α.Α. – Αμοιβαία κεφάλαια

- ✓ Ενημέρωση για το χαρτοφυλάκιο μετοχών, εφόσον τηρείται στην τράπεζα.
- ✓ Εντολή αγοραπωλησίας μετοχών ή ακύρωση εντολής πριν από την πραγματοποίησή της.
- ✓ Ενημέρωση για την τρέχουσα τιμή των μετοχών που ενδιαφέρουν τον πελάτη και για τις τιμές κλεισίματος της συνεδρίασης Χ.Α.Α.
- ✓ Ενημέρωση για το χαρτοφυλάκιο αμοιβαίων κεφαλαίων του πελάτη στην τράπεζα.
- ✓ Συμμετοχή σε αμοιβαία κεφάλαια.
- ✓ Εξαγορά μεριδίων.

Αιτήσεις

- ✓ Παραγγελία μπλοκ επιταγών.
- ✓ Αίτηση ανανέωσης ή πρόωρης εξόφλησης προθεσμιακής κατάθεσης.
- ✓ Παραγγελία τραπεζογραμματίων σε ευρώ και ξένο νόμισμα.
- ✓ Αίτημα για έγκριση δανειακού λογαριασμού ή ανανέωση ορίου δανειακού λογαριασμού.
- ✓ Έκδοση βεβαίωσης εισοδήματος, τόκων και καταθέσεων.

Επαναλαμβανόμενες – προγραμματισμένες πληρωμές

- ✓ Προγραμματισμός μελλοντικών πληρωμών και εμβάσματα σε άλλες τράπεζες και δυνατότητα ενημέρωσης για την τύχη των εντολών, λήψη πληροφοριακής κατάστασης με τα στοιχεία όλων των εντολών του πελάτη και δυνατότητα ακύρωσής τους.

8.2 Ασφαλιστικά προϊόντα

Μία άλλη παροχή που προσφέρουν οι περισσότερες τράπεζες στους μεγάλους τους πελάτες και η οποία αφορά κυρίως τους εργαζόμενους των επιχειρήσεων (μεγάλοι πελάτες)είναι τα ασφαλιστικά προϊόντα με τα οποία τους καλύπτουν σε περίπτωση ασθένειας ή προσωπικού ατυχήματος.

Πολλοί εργαζόμενοι έχουν στις μέρες μας την έννοια του πως θα αντιμετωπίσουν τις μεγάλες δαπάνες μιας πιθανής νοσηλείας υψηλού επιπέδου χωρίς να διαταραχθεί η οικονομική ισορροπία της οικογένειάς τους. Οι τράπεζες, είτε μέσω προγραμμάτων που προσφέρουν οι ίδιες είτε σε συνεργασία με μεγάλες ασφαλιστικές εταιρείες , προσφέρουν στους εργαζόμενους των επιχειρήσεων, με τις οποίες έχουν συναλλαγές, προγράμματα νοσοκομειακής περίθαλψης που τους δίνουν τη δυνατότητα να απολαμβάνουν τις καλύτερες δυνατές υπηρεσίες για τη φροντίδα της υγείας τους καθώς και μοναδικά οικονομικά οφέλη.

Ποια είναι όμως αυτά τα πολλαπλά οφέλη που προσφέρουν οι περισσότερες τράπεζες;.....Οι εργαζόμενοι.....

.....έχουν στη διάθεσή τους έως και 300.000 € το χρόνο για να αντιμετωπίσουν ακόμα και ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα υγείας, χωρίς να χρειαστεί να διαταράξουν την οικονομική τους ισορροπία

.....επιλέγουν ελεύθερα από ένα ευρύ δίκτυο συνεργαζόμενων νοσηλευτηρίων και κλινικών, για να έχουν την καλύτερη ιατρική, τεχνολογική και νοσηλευτική υποστήριξη

.....επιλέγουν ελεύθερα το επίπεδο και τη θέση νοσηλείας που επιθυμούν

.....μπορούν να χρησιμοποιήσουν όσες άλλες παροχές υγείας έχουν, όπως ο κοινωνικός φορέας, για να μειώσουν ή και να εκμηδενίσουν τη δική τους συμμετοχή στα έξοδα νοσηλείας

.....επωφελούνται από εκπτώσεις και οικονομικές λύσεις για την ασφαλιστική κάλυψη όλης της οικογένειας

Οι εργαζόμενοι των επιχειρήσεων τις περισσότερες φορές καλύπτονται και σε περίπτωση απώλειας εισοδήματος από ασθένεια ή ατύχημα. Συγκεκριμένα, κατά το χρόνο που κάποιος εργαζόμενος ανήκει στο δυναμικό της επιχείρησης και κατά συνέπεια καλύπτεται από το ασφαλιστικό συμβόλαιο που προσφέρει η τράπεζα στον πελάτη της, στην περίπτωση που κααστεί πρόσκαιρα ή ολικά ανίκανος (δηλαδή βρίσκεται σε συνεχή θεραπευτική αγωγή και δεν μπορεί να ασκήσει οποιοδήποτε επάγγελμα με αμοιβή ή για κέρδος για το οποίο έχει τα απαιτούμενα προσόντα με βάση την ειδίκευση, μόρφωση ή πείρα του) εξαιτίας μίας ασθένειας ή μιας σωματικής βλάβης από ατύχημα που συνήβη κατά τη διάρκεια της εργασίας, θα αρχίσει να του καταβάλλεται ένα ποσό ως μηνιαία αποζημίωση για όσες μέρες ο μισθοδοτούμενος βρίσκεται εκτός εργασίας.

8.3 Λοιπές παροχές της τράπεζας

➤ Μισθοδοσία προσωπικού

Όλες οι τράπεζες που έχουν συναλλαγές με «μεγάλους πελάτες» προσφέρουν την υπηρεσία πληρωμής της μισθοδοσίας με αυτόματη πίστωση ατομικών λογαριασμών των εργαζομένων αντί της παραδοσιακής καταβολής μετρητών, σύστημα που συνεπάγεται ασφάλεια προσωπικού και χρηματικού, ταχύτητα, εκσυγχρονισμό καθώς και εξοικονόμηση εργατοωρών. Επιπλέον υπάρχει δυνατότητα εγκατάστασης ATM στο χώρο του πελάτη, σε περιπτώσεις όπου ο αριθμός των μισθοδοτούμενων το δικαιολογεί.

Οι τράπεζες που αναλαμβάνουν την πληρωμή της μισθοδοσίας του προσωπικού της επιχείρησης ή κάποιου οργανισμού, με πίστωση ατομικών λογαριασμών καταθέσεων προσφέρουν πολλαπλές ωφέλειες στον πελάτη. Με τον τρόπο αυτό :

- Εξοικονομείται σημαντικός αριθμός εργατωρών και μειώνεται το λειτουργικό κόστος, δεδομένου ότι δεν απασχολείται προσωπικό για την καταβολή της μισθοδοσίας και οι εργαζόμενοι δεν διακόπτουν την εργασία τους για να πληρωθούν (πρόβλημα οξύτατο σε μεγάλους πελάτες που απασχολούν μεγάλο αριθμό εργαζομένων).
- Μειώνονται οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι τόσο για το προσωπικό όσο και για το χρηματικό (κλοπές, ληστείες), που μοιραία υφίστανται όπου υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση μετρητών.

Για τη διεκπεραίωση της παραπάνω διαδικασίας, απαιτείται απλώς η δημιουργία ενός αρχείου σε προσωπικό υπολογιστή με τα στοιχεία της κάθε μισθοδοσίας (ονοματεπώνυμο δικαιούχου, αριθμός λογαριασμού, ποσόν) ενώ η ίδια μεθοδολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για την πληρωμή προμηθευτών ή άλλων δικαιούχων, με τους οποίους ο πελάτης πραγματοποιεί συναλλαγές σε μόνιμη ή συχνή βάση.

- Επιπλέον υπάρχει η δυνατότητα χορήγησης επιτοκίου στο λογαριασμό όψεως του πελάτη έως και 1%. Παράλληλα δίνονται στον πελάτη προσωπική ή πιστωτική κάρτα (σε ορισμένες περιπτώσεις και στους εργαζόμενους της επιχείρησης) καθώς και μπλοκ επιταγών χωρίς καμία συνδρομή. Ακόμα παρέχεται χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) του εξοπλισμού, του επαγγελματικού οχήματος καθώς και της επαγγελματικής στέγης με ιδιαίτερα ελκυστικό κόστος χρήματος. Συγκεκριμένα, σε αρκετές περιπτώσεις προσφέρεται έκπτωση στο επιτόκιο χρηματοδότησης έως 1% καθώς και έκπτωση στα διαχειριστικά έξοδα σύμβασης μέχρι 20%. Η χρηματοδότηση μέσω leasing μπορεί να αποτελέσει συμπληρωματική χρηματοδότηση κάποιου δανείου, η οποία θα προσφέρει πλήρη φορολογική απαλλαγή

των μισθωμάτων, χρηματοδότηση και του ΦΠΑ της αξίας του μισθίου με παράλληλη σταδιακή εκταμίευσή του στη διάρκεια της σύμβασης, χρηματοδότηση στο 100% της επένδυσης, επιτάχυνση της απόσβεσης της επένδυσης μέσω των μισθωμάτων, δυνατότητα διαμόρφωσης των μισθωμάτων ώστε να προσαρμόζονται στη ρευστότητα του πελάτη κ.α.

9. Η σχέση τραπεζών και μεγάλων πελατών την περίοδο της κρίσης

9.1 Ο αγώνας των τραπεζών στον τομέα των δανείων και λοιπών παροχών

Το ισχυρό «σοκ» που υπέστησαν οι ανά τον κόσμο τράπεζες τα τελευταία ένα με δύο χρόνια, τις έκανε -για ένα διάστημα τουλάχιστον- να αναθεωρήσουν την ιεράρχηση που έθεταν στις επί μέρους επιδιώξεις για ανάπτυξη των εργασιών και της κερδοφορίας τους, από τη μια πλευρά, και για διασφάλισή τους έναντι των ποικίλων κινδύνων από την άλλη. Η δεύτερη από τις αν φερθείσες αυτές επιδιώξεις, η οποία είχε για κ φό σχετικ ώ υποτιμηθεί, ανήλθε τώρα σε υψηλότερη βαθμίδα σημασίας, καθώς τα πιστωτικά ιδρύματα δεν είχαν άλλη επιλογή παρά να διασφαλίσουν ότι το διαρκές «πάρε κ α δώσε» χρημάτων , που είν α η δουλ ρά τους, δεν θα διαταρασσόταν από ατυχείς περιστάσεις, ήτοι από την αυξημένη ασυνέπεια των δανειοληπτών πελατών τους και τη διόγκωση των επισφαλών απαιτήσεών τους.

Οι τράπεζες, λοιπόν, πρέπει να συνεχίσουν να κάνουν τη δουλειά τους, η οποία κ αά κ ίριο λ ό ο κ α με απλ ά λ ό α συν όταται στο ν α δαν έζουν χρήματα. Για να διασφαλίσουν, όμως, ότι τα χρήματα που δανείζουν θα επανέλθουν -και με το παραπάνω- στο ταμείο τους, οι τράπεζες (πέραν της ευκαιριακής εκμετάλλευσης της περιόδου των εξαιρετικά χαμηλών επιτοκίων κ α των επεν ρώσεών τους σε χρεόγ ραφα) στράφηκ α προς τους πλ όν αξιόπιστους και φερέγγυους δανειολήπτες -που, κατά τεκμήριο, είναι οι

μεγαλύτερες επιχειρήσεις- σχεδόν παρακαλώντας τους να τους δανείσουν κεφάλαια. Παράλληλα με τις δανειοληπτικές επιλογές, τα πιστωτικά ιδρύματα αναπτύσσουν και προωθούν -προς τους εταιρικούς πελάτες τους- μια μεγάλη γκάμα προϊόντων και υπηρεσιών, ειδικά σχεδιασμένων για την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών των μεγάλων επιχειρήσεων.

- *Περιθώριο ανάπτυξης*

Τα δάνεια προς επιχειρήσεις στην Ελλάδα ως ποσοστό επί του ΑΕΠ βρίσκονται περί το 46% έναντι 72% στην Ευρωζώνη, τα στεγαστικά δάνεια στο 25% έναντι 36% στην Ευρωζώνη, ενώ τα καταναλωτικά στο 13% έναντι 16%. Ταυτόχρονα, ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης της συνολικής αγοράς των δανείων στην Ελλάδα ήταν τα τελευταία χρόνια ο ταχύτερος στην Ευρωζώνη, μαζί με τον αντίστοιχο της Ισπανίας, φανερώνοντας τη δυναμική του συστήματος. Τα στοιχεία, λοιπόν, δείχνουν ότι το μεγαλύτερο περιθώριο ανάπτυξης στην Ελλάδα βρίσκεται στον χώρο της τραπεζικής των επιχειρήσεων. Συνεπώς, συνιστά πραγματική ευκαιρία για τις ελληνικές τράπεζες να κινηθούν με τρόπο συστηματικό προς μεθόδους ολοκληρωμένης εξυπηρέτησης της μοντέρνας ελληνικής επιχείρησης. Σύγχρονα εργαλεία όπως αυτά της τμηματοποίησης της αγοράς, της διαχείρισης της πελατειακής σχέσης μέσω εξελιγμένων συστημάτων διαχείρισης, της διαμόρφωσης ειδικού πλαισίου συνεργασίας για τις αποδοτικότερες σχέσεις, της εξυπηρέτησης μέσω πολλών διαφορετικών εναλλακτικών δικτύων (περιφερειακά κέντρα επιχειρηματικής πίστης, εξειδικευμένοι σύμβουλοι επιχειρήσεων, ηλεκτρονική τραπεζική, κινητή τηλεφωνία) δίνουν τον τόνο στις μονάδες τραπεζικής επιχειρήσεων των ελληνικών τραπεζών. Παράλληλα, η βασική αρχή του «ακολουθήσε τον πελάτη» θα συνεχίσει να τροφοδοτεί το τραπεζικό σύστημα, καθώς ο διεθνοποιημένος προσανατολισμός και η εξωστρέφεια των Ελλήνων επιχειρηματιών συνδέεται άρρηκτα με τη διαχείριση των τραπεζικών τους σχέσεων και τη λειτουργία των ελληνικών τραπεζών.

- *Περισσότερη σιγουριά*

Η λιανική τραπεζική δείχνει πλέον σαφή σημάδια κόπωσης, την ίδια στιγμή που το περιθώριο κέρδους των τραπεζών από τις συγκριμένες εργασίες είναι σχετικά μικρό, ενώ λόγω της κρίσης, ο κίνδυνος αύξησης των επισφαλειών και των καθυστερήσεων είναι πάντα υπαρκτός. Οι χορηγήσεις στεγαστικής πίστης που τα τελευταία χρόνια αποτέλεσαν την ατμομηχανή των τραπεζικών εργασιών δείχνουν κατά τη διάρκεια της περσινής αλλά και της φετινής χρήσης έντονα σημάδια κάμψης, με τον ρυθμό αύξησης των εκταμιεύσεων να βαίνει συνεχώς μειούμενος. Παράλληλα, εντείνεται μεταξύ των τραπεζιτών η ανησυχία, καθώς η διάρκεια της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης και η ακόμη αβέβαιη έκβασή της, δημιουργεί σοβαρά προβλήματα και στην πραγματική οικονομία, με πρώτη αρνητική συνέπεια την αύξηση της δυσκολίας των νοικοκυριών να ανταποκριθούν στην αποπληρωμή του δανεισμού τους και ως εκ τούτου την αύξηση των επισφαλειών και των καθυστερούμενων δανείων. Υπό το βάρος των παραπάνω εξελίξεων τα τραπεζικά επιτελεία αναπροσαρμόζουν τη στρατηγική τους και στρέφονται προς άλλες τραπεζικές εργασίες, αποδοτικότερες, ποιοτικότερες, ασφαλέστερες, και με μεγαλύτερη διάρκεια. Οι διοικήσεις των τραπεζών κινήθηκαν το τελευταίο διάστημα με στόχο τη διεύρυνση της συνεργασίας τους με τις μεγάλες επιχειρήσεις και βιομηχανίες, καθώς η σχέση των τραπεζών με τις μεγάλες επιχειρήσεις θεωρείται ασφαλέστερη, ενώ παράλληλα προκύπτει και πληθώρα συνεργιών. Προς αυτή την κατεύθυνση τα αρμόδια τμήματα των πιστωτικών ιδρυμάτων βελτιώνουν συνεχώς, σε σχέση με τα περασμένα έτη, τους όρους δανειοδότησης των επιχειρήσεων, παρά την άνοδο του κόστους δανεισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ λανσάρουν νέα ελκυστικά προϊόντα που μπορούν να αποτελέσουν εργαλεία ανάπτυξης στα χέρια των επιχειρηματιών. Ακόμη, δημιουργούν σύγχρονη υποδομή στο δίκτυό τους, είτε με την κατάλληλη διαμόρφωση των υπάρχοντων καταστημάτων είτε με τη δημιουργία επιχειρηματικών κέντρων, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών τους

- *Εύρος υπηρεσιών*

Το ενδιαφέρον για στενότερη συνεργασία των τραπεζών με τις επιχειρήσεις δεν περιορίζεται στο πεδίο των χορηγήσεων και μόνο, καθώς οι πολύ μεγάλες εταιρίες έχουν ήδη υψηλό βραχυπρόθεσμο δανεισμό. Έτσι, οι τράπεζες:

1. διαμορφώνουν ειδικά προϊόντα και εφαρμόζουν συγκεκριμένη πολιτική προσέγγισης των μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων, πολύ μικρό ποσοστό των οποίων έχει λάβει βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση,
2. έχουν κλινοθετήσει μία ευρεία γκάμα υπηρεσιών προς τις μεγάλες επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με τραπεζικά στελέχη, οι ρυθμοί ανάπτυξης των υπολοίπων της αγοράς μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων προσεγγίζουν το 30%, εκτιμώντας ότι τα επιχειρηματικά δάνεια ξεπερνούν τα 15 δισ. ευρώ, χωρίς να υπολογίζονται οι «κρυμμένες» στη στεγαστική και καταναλωτική πίστη χρηματοδοτήσεις. Πρόκειται για δάνεια που ελήφθησαν για την υλοποίηση επιχειρηματικών σχεδίων και όχι για την κάλυψη καταναλωτικών αναγκών ή για την απόκτηση ακινήτου. Τραπεζικοί με μεγάλη εμπειρία στην ελληνική αγορά υπολογίζουν ότι το 30% των υπολοίπων των καταναλωτικών δανείων και το 20% των δανείων στέγης αφορούν χορηγήσεις προς ελεύθερους επαγγελματίες και μικρές επιχειρήσεις που διά της πλαγίας οδού εξασφάλισαν την απαιτούμενη ρευστότητα για την εκτέλεση των εργασιών τους. Αν τα παραπάνω ποσά προστεθούν στις υπόλοιπες χορηγήσεις, τότε οι οφειλές των μικρών και μεσαίων επιχειρηματιών και των ελευθέρων επαγγελματιών προς τις τράπεζες υπερβαίνουν τα 30 δισ. ευρώ. Τα μεγαλύτερα μερίδια από την παραπάνω πίτα έχουν οι Eurobank, Εθνική, Alpha Bank και Πειραιώς, ωστόσο στη μάχη του ανταγωνισμού έχουν εισέλθει τα τελευταία χρόνια και οι υπόλοιπες τράπεζες. Με επιθετική πολιτική, τόσο σε επίπεδο επιτοκίων όσο και σε επίπεδο προμηθειών, με τη δημιουργία νέων προϊόντων που συνδυάζουν ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης, υψηλά επιτόκια καταθέσεων και άλλες διευκολύνσεις, καθώς και με τη στελέχωση των αρμοδίων τμημάτων με το κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό, οι τράπεζες επιδιώκουν τη διεύρυσή τους στη συγκεκριμένη κατηγορία

πελατών, η οποία τα επόμενα χρόνια αναμένεται να αποτελέσει βασική πηγή εσόδων, καθώς η λιανική τραπεζική θα ωριμάζει.

- *Νέες συνθήκες, νέοι όροι*

Εκτός από τα επιτόκια, η μάχη του ανταγωνισμού έχει μεταφερθεί και σε επίπεδο προμηθειών για την εκτέλεση βασικών εργασιών. Πέρυσι τόσο η Eurobank όσο και η Εθνική Τράπεζα προχώρησαν στην κατάργηση πολλών προμηθειών που επέβαλλαν για συναλλαγές που πραγματοποιούν κατά κύριο λόγο ελεύθεροι επαγγελματίες και ατομικές επιχειρήσεις. Παράλληλα, δημιουργούνται νέα δίκτυα για την προώθηση ολοκληρωμένων λύσεων προς επιχειρήσεις. Με αυτόν τον τρόπο οι τράπεζες έχουν τη δυνατότητα παροχής προσωποποιημένης εξυπηρέτησης με την προσφορά όλων των χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών ως εξατομικευμένων λύσεων ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Πέραν των παραπάνω, τα τραπεζικά ιδρύματα προσφέρουν και συμβουλευτικές υπηρεσίες, λειτουργώντας κατ' ουσίαν ως συνεργάτες, με στόχο να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις στη λήψη σωστών αποφάσεων, τις οποίες εν συνεχεία μπορούν να υποστηρίξουν με μικρότερο ρίσκο προσφέροντας την απαιτούμενη ρευστότητα.

9.2 Οι καταθέσεις και τα ομόλογα στην μάχη των τραπεζών

Στον αγώνα των τραπεζών να βγουν με όσο το δυνατόν λιγότερες απώλεις από την κρίση παίρνουν μέρος και τα επιτόκια των καταθέσεων. Φουντώνει η μάχη στις προθεσμιακές καταθέσεις με τα επιτόκια να φθάνουν ακόμα και το 5% για μεγάλα ποσά. Στην προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν την πολυπόθητη ρευστότητα, οι τράπεζες δίνουν «γη και ύδωρ» στους καταθέτες, καθώς οι πόρτες του δανεισμού από τη διατραπεζική αγορά παραμένουν ακόμα κλειστές. Η μία μετά την άλλη μικρές και μεγάλες τράπεζες «ρίχνουν» στην αγορά νέα, δελεαστικά προϊόντα κυρίως προς τους

μεγάλους πελάτες τους, με κοινό παρονομαστή τις υψηλές αποδόσεις για όσους επιλέξουν να εμπιστευθούν σε αυτές τις οικονομίες τους. Ενδεικτικό της κατάστασης που επικρατεί αυτή την ώρα στην αγορά είναι ότι για παραδοσιακές προθεσμιακές καταθέσεις, διάρκειας από 3 έως 12 μήνες, το επιτόκιο κυμαίνεται αν άμεσα στο 4% και 5% (για μεγάλα ποσά) ενώ στις λεγόμενες κλιμακωτές καταθέσεις υπάρχουν επιτόκια- κράχτες που φθάνουν ακόμα και το πρωτοφανές 10%. Όπως αναφέρουν τραπεζικά στελέχη, στα επίπεδα αυτά οι αποδόσεις είναι ευκαιρία για όσους θέλουν να τοποθετήσουν τα χρήματά τους σε κάποιας μορφής προθεσμιακή κατάθεση για διάστημα ενός έτους, εξασφαλίζοντας υψηλούς τόκους και ασφάλεια καθώς οι καταθέσεις καλύπτονται από το κράτος για ποσά έως 100.000 ευρώ (ανά δικαιούχο και ανά τράπεζα).

Μάλιστα σε αντίθεση με το παρελθόν, όταν υψηλά επιτόκια έδιναν μόνο οι μικρότερες τράπεζες, στο παιχνίδι των υψηλών αποδόσεων συμμετέχουν πλέον και μεγαλύτερου μεγέθους τράπεζες οι οποίες αναζητούν ρευστότητα από το εσωτερικό, προκειμένου να χρηματοδοτήσουν τις δραστηριότητές τους. Και αυτό, παρά το γεγονός ότι η Τράπεζα της Ελλάδας έχει επανειλημμένως τονίσει ότι ειδικά σε μία περίοδο κατά την οποία οι τράπεζες δέχονται τόσο ισχυρές πιέσεις, η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να συνεχιστεί. Ο πόλεμος μεταξύ των τραπεζών αναμένεται να διαρκέσει τουλάχιστον μέχρι τον Σεπτέμβριο. Τότε- και αν τα δεδομένα για τις ελληνικές τράπεζες βελτιωθούν- αναμένεται πτώση των αποδόσεων. Με αυτήν την προϋπόθεση τα επιτόκια καταθέσεων από το 4% έως και 5% που έχουν «σκαρφαλώσει» σήμερα εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 3%- 4%.

Οι λόγοι για τους οποίους οι τράπεζες ωθούνται στο να αναζητήσουν χρήματα από τους εγχώριους καταθέτες, ανεβάζοντας αντίστοιχα τον πήχη των επιτοκίων είναι τρεις:

- 1) Η φυγή σημαντικών κεφαλαίων προς το εξωτερικό.
- 2) Η απροθυμία δανεισμού προς τις ελληνικές τράπεζες από τις διεθνείς αγορές.

3) Η αυξημένη ανάγκη για ρευστότητα, τόσο για να χρηματοδοτηθούν επενδυτικές δραστηριότητες όσο και για να διατηρηθεί σε αποδεκτά επίπεδα ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις. Εντούτοις, οι υψηλές αποδόσεις δεν αφορούν το σύνολο των καταθετών, καθώς απαιτούν ως προϋπόθεση την ύπαρξη σημαντικών ποσών σε μετρητά. Το ελάχιστο για τα περισσότερα τραπεζικά προϊόντα με υψηλές αποδόσεις είναι τα 30.000 ευρώ, ενώ σε πολλές περιπτώσεις τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ζητούν κεφάλαια από 50.000 ή 100.000 ευρώ προκειμένου να ανταμείψουν τους πελάτες με υψηλά επιτόκια.

Πέρα από τις κλασικές προθεσμιακές καταθέσεις, η νέα προσθήκη στον τραπεζικό χάρτη είναι οι λεγόμενες κλιμακωτές καταθέσεις. Μέσω αυτών, οι τράπεζες φιλοδοξούν να «δέσουν» τους πελάτες τους και ιδιαίτερα τους μεγάλους πελάτες, για μεγάλο χρονικό διάστημα. Παράλληλα όμως τους δίνουν και μια επίφαση ελευθερίας, καθώς οι περισσότεροι καταθέτες δεν είναι διατεθειμένοι να «κλειδώσουν» τα χρήματά τους για περισσότερους από δύο ή τρεις μήνες. Έτσι, οι καταθέσεις αυτού του τύπου προσφέρουν κλιμακωτή αύξηση του επιτοκίου κάθε μήνα, δίνοντας υψηλότερες αποδόσεις σε όσους μείνουν «πιστοί» στην τράπεζα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Μάλιστα σε αυτή την κατηγορία οι τράπεζες πολύ συχνά διαθέτουν προϊόντα- κράχτες στα οποία τα επιτόκια φτάνουν ακόμα και το 10% για έναν μήνα, συνήθως τον τελευταίο. Αυτό συμβαίνει όμως μόνο υπό την προϋπόθεση ότι ο πελάτης θα παραμείνει στην τράπεζα, χωρίς να «σηκώσει» μέρος ή το σύνολο των χρημάτων του.

Τέλος, πέρα και από τις προθεσμιακές καταθέσεις, ιδιαίτερα δελεαστικές είναι οι αποδόσεις και σε μια σειρά από ομόλογα, οι οποίες- σε κάποιες περιπτώσεις- ξεπερνούν ακόμα και το 15% σε ετήσια βάση. Πρόκειται για κρατικά, τραπεζικά, αλλά και εταιρικά ομόλογα, τα οποία λήγουν σε διάστημα κάποιων μηνών και διαπραγματεύονται σημαντικά χαμηλότερα από την ονομαστική τους αξία. Έτσι, όποιος αγοράσει τα ομόλογα αυτά, εκτός από την υψηλή απόδοση εξασφαλίζει και κεφαλαιακά κέρδη στη λήξη τους. Μάλιστα, αρκετοί χρηματιστές προτείνουν στους πελάτες τους, και ιδιαίτερα επιχειρήσεις, να επενδύσουν σε ομόλογα του Δημοσίου ή μεγάλων τραπεζών

τα οποία λήγουν μέσα στο 2010 ή τους πρώτους μήνες του 2011 και οι ετήσιες αποδόσεις τους ξεπερνούν το 10%.

Παράλληλα, όσοι επιλέξουν τον δρόμο αυτόν θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι για σημαντικότερες μεταβολές και ενδεχομένως υψηλές, βραχυπρόθεσμες απώλειες, καθώς τα spread των ομολόγων του Δημοσίου έχουν γίνει αντικείμενο κερδοσκοπίας στις αγορές, συμπαρασύροντας μαζί τους τις αποδόσεις τόσο των τραπεζικών όσο και των εταιρικών τίτλων. Ακόμα και σήμερα, παρά την ύπαρξη του πακέτου στήριξης της ελληνικής οικονομίας, το spread των ομολόγων ξεπερνά τις 700 μονάδες βάσης. Σε απόλυτες τιμές πάντως, για εκείνους που θα το αποτολμήσουν, αυτήν τη στιγμή στην αγορά διατίθενται τραπεζικά ομόλογα, η ετήσια απόδοση των οποίων- μαζί με τα κεφαλαιακά κέρδη ξεπερνά το 10% ή κα το 12% για διάστημα 6 μηνών έως τριών ετών, ενώ για μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις τα προσφερόμενα ξεπερνούν πλέον ακόμα και το 12% σε ετήσια βάση, για αντίστοιχη διάρκεια, πριν από την αφαίρεση των τόκων του 10%.

10. Επίλογος – Συμπεράσματα

Στην παραπάνω εργασία προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε όσο το δυνατόν πιο αναλυτικά τη σχέση καθώς και τον τρόπο συνεργασίας μεταξύ των ελληνικών τραπεζών και των μεγάλων πελατών τους, οι οποίοι αποτελούν ένα ιδιαίτερα σημαντικό κομμάτι της πελατείας τους, καθώς τόσο οι καταθέσεις τους όσο και τα δάνεια που τους παρέχουν οι τράπεζες αντιστοιχούν σε ένα πολύ μεγάλο χρηματικό ποσό που δεν μπορεί να συγκριθεί με αυτό των νοικοκυριών.

Στο κεφάλαιο 2 παρουσιάσαμε ένα θεωρητικό μοντέλο στο οποίο υπάρχουν δύο τράπεζες οι οποίες αποφασίζουν για το ποσό των καταθέσεων καθώς και των δανείων που θα παρέχουν στους πελάτες τους. Πολύ σημαντικό ρόλο στο μοντέλο παίζει το επιτόκιο που επικρατεί στην διατραπεζική αγορά για το οποίο φτάσαμε στα παρακάτω αποτελέσματα : όταν οι τράπεζες αποφασίζουν για το μέγεθος των καταθέσεων και των δανείων ταυτόχρονα μια αύξηση του επιτοκίου οδηγεί σε μείωση του όγκου των δανείων και αύξηση των επιμέρους επιτοκίων ενώ όταν οι τράπεζες αποφασίζουν για το μέγεθος των δανείων και των καταθέσεων με τη σειρά η επίδραση του επιτοκίου εξαρτάται τόσο από την μεταβολή των δανείων όσο και των καταθέσεων.

Στο κεφάλαιο 3 αναλύσαμε τον τρόπο με τον οποίο οι τράπεζες υπολογίζουν τον πιστωτικό κίνδυνο των μεγάλων πελατών , με βάση κάποια στοιχεία όπως έγγραφα των εταιριών, φορολογικά στοιχεία, δημοσιεύματα, άρθρα και άλλες αξιόπιστες αρχές, προκειμένου να αποφασίσουν πόσο ριψοκίνδυνη είναι η χορήγηση ενός δανείου, ειδικά όταν αναφερόμαστε σε κάποιο μεγάλο χρηματικό ποσό. Στη συνέχεια, στο κεφάλαιο 4 αναφερθήκαμε σε ένα μεγάλο αριθμό βραχυπρόθεσμων και μεσομακροπρόθεσμων δανείων, μεταξύ των οποίων ο πελάτης έχει τη δυνατότητα να επιλέξει αυτό που ανταποκρίνεται περισσότερο στις ανάγκες του.

Ακολούθησαν τα κεφάλαια 5, 6 και 7 στα οποία περιγράψαμε κάποια προγράμματα που αφορούν τους μεγάλους πελάτες και υλοποιούνται από τις τράπεζες σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς όπως η Ευρωπαϊκή ή

Τράπεζα Επενδύσεων και η Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε., κάτι πολύ σημαντικό στις μέρες της οικονομικής κρίσης που διανύουμε.

Τέλος, στο κεφάλαιο 8 παρουσιάσαμε τις παροχές των τραπεζών προς τους μεγάλους πελάτες και στο κεφάλαιο 9 περιγράψαμε τον αγώνα των τραπεζών να ξεπεράσουν την κρίση και να οδηγήσουν σιγά σιγά προς την κορυφή όλη την οικονομία, κάτι που φαίνεται ότι με σωστά βήματα μπορούν να πετύχουν.

11. Βιβλιογραφία

1. Αγγελόπουλος Παναγιώτης (2005), Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα (Νέα Έκδοση), Εκδόσεις Σταμούλης Α.
2. Ζαχαριάδης – Σούρας Δημήτρης (2002), Χρήμα – Πίστη – Τράπεζες (Β' Έκδοση), Εκδόσεις Σταμούλης Α.
3. Βαρελάς Ε. , Journal of Financial Management and Analysis , NO.2 (2007), July-December
4. www.pathfindernews.gr
5. www.hrma.gr – Cooperative banking – Μεγάλοι πελάτες, μεγάλη ασφάλεια από τον Ανδρέα Αναστασίου
6. www.tovima.gr
7. www.kathimerini.gr
8. Το μεγαλύτερο μέρος της εργασίας έγινε σε συνεργασία με τις παρακάτω τράπεζες : Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος, Εμπορική Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς, Marfin Egnatia Bank.